

همکاری پلیس و شهرداری برای ایجاد آرامش در شهر

همکاری پلیس و شهرداری برای ایجاد آرامش در شهر

خلافکارها عید ندارند

- ✓ برخورد با فروشندگان مواد مخترقه غیرمجاز
- ✓ دستگیری ۲۳۷ نفر از ارادل و اوباش پایتخت
- ✓ اجرای طرح کنترل مجرمان با پابند الکترونیکی
- ✓ مسدود شدن خانه‌های پلاک قرمز پایتخت
- ✓ ضرب‌شست شهرداری به مافیای دستفروشی
- ✓ جمع‌آوری معتادان متجاهر از سطح محله‌ها
- ✓ گشت‌های ویژه برای مقابله با جیب‌برها

یادداشت

سردار عباسعلی محمدیان؛ رئیس پلیس پایتخت

شیرینی امنیت عیدی پلیس به شهروندان

در ایامی که همه شهروندان به سفرهای نوروزی و دید و بازدیدهای سال نو و دورهمی سفرهای افطار می‌اندیشند، اینجا در فرماندهی انتظامی تهران بزرگ من و همکارانم به خدمت مضاعف در روزهای آغازین سال نو می‌اندیشیم تا ساکنان پایتخت با آرامش خاطر روزهای پایانی سال را پشت سر گذاشته و به سال پر خیر و برکتی که گره خورده با معنویت ماه مبارک رمضان، قدم بگذارند.

بر هیچ کس پوشیده نیست که امنیت یک‌شبه حاصل نمی‌شود، لذا همکارانم در سال جاری در تمامی پلیس‌های تخصصی از ماه‌ها قبل با اجرای طرح‌های مختلف و دستگیری‌های هدفمند اتفاقات پایتخت را به سمت کاهش چشمگیر وقوعات جرائم و افزایش کشفیات سوق دادند.

از کشف پرونده‌های مهم قتل و آدم‌ربایی گرفته تا دستگیری‌های مجرمان مسلح و رجزخوان‌های مجازی و اجرای طرح‌های موفق مقابله با سارقان قاپور و به‌عطف دستگیری ارادل و اوباش تا پاکسازی محلات از معتادان متجاهر، اخباری است که هر کدام از شهروندان با یک جست‌وجوی ساده در فضای مجازی می‌توانند در بخش تصویری و نوشتاری آن را به تماشا بنشینند.

پلیس تهران بزرگ از ماه‌ها قبل در تدارک امنیتی پایدار و ملموس به‌عنوان عیدی خود برای ساکنان پایتخت بوده و خداوند را شاکریم که امروز در واپسین روزهای سال ۱۴۰۲ احساس می‌کنیم که به بخش عظیمی از هدف خود رسیده‌ایم و برای حفظ این دستاورد همچنان در تلاش و تکاپو خواهیم ماند.

شاید شاخص‌ترین اتفاق انتظامی اخیر اجرای طرح پایش الکترونیکی مجرمان سابقه‌دار باشد که در روز دوشنبه، ۲۱ اسفندماه با حضور مقامات انتظامی و قضایی و اصحاب رسانه در چندین فرماندهی انتظامی از جمله تهران بزرگ کلید خورد و به‌زودی به لطف پروردگار شهروندان عزیز شاهد نتایج اثربخش آن در کاهش هر چه بیشتر وقوعات خواهند بود.

با تمهیداتی که فرماندهی انتظامی تهران بزرگ برای نحوه خدمات‌رسانی در ایام نوروز اندیشیده، ساکنان پایتخت حضور همکارانم را پررنگ‌تر از روزهای قبل از تحویل سال نو، در کنار خود حس خواهند کرد. ما به وظیفه خود در قبال کشف پرونده وقوعات با جدیت عمل کرده و در مقابل از همشهریان عزیز تقاضا داریم با رعایت نکات هشدار و ایمنی در خصوص منازل و خودروهای خود ضمن گذران تعطیلاتی همراه با آرامش و شادی، باریگر پلیس در پیشگیری از وقوع جرائم باشیم.

در خصوص چهارشنبه‌سوری پلیس در کنار سایر نهادها امداد رسان مانند آتش‌نشانی، اورژانس و... نسبت به برقراری امنیت اقدام خواهد کرد و خانواده‌ها حضور همکاران ما را در این مناسبت در کنار خود مشاهده خواهند کرد. در عین حال باز هم از والدین می‌خواهیم تا در کنار پلیس، با نظارت بر عملکرد فرزندان خود مانع از بروز اتفاقات تلخ مبتلابه این شب شوند.

به یاد داشته باشید زمانی که بسیاری از افراد در کنار خانواده‌های خود دعای آغاز سال نو را زمزمه می‌کنند کارکنان پلیس تهران بزرگ در مقررها و خودروهای گشت و کانکس‌های پلیس، جاده‌ها و بزرگراه‌ها به فراخور وظیفه سازمانی که برایشان تعریف شده می‌کوشند تا بهاری سرشار از امنیت را برای شهروندان رقم زنند، زیرا باور دارند هیچ حسی شیرین‌تر از آن نیست که بدانی تلاش و کوشش تو به زندگی دیگران رنگ آرامش و امنیت می‌بخشد.

از همین جا این مژده را به شهروندان می‌دهیم که سالی که پشت سر گذاشته شد با تمام دستاوردهای درخشان انتظامی برای فرماندهی انتظامی تهران بزرگ پایان کار نیست و ضمن پاسداری از دستاوردهای چشمگیر کنونی همچنان در سال جدید در تلاش و تکاپو برای ارائه طرح‌ها و ایده‌های نو در مقابله با جرائم و آسیب‌ها خواهیم بود و همشهریان عزیز می‌توانند همچون سال‌های گذشته در سال جدید نیز زیر چتر حمایت و پشتیبانی پلیس، احساس شیرین امنیت و آرامش را از عمق وجود تجربه کنند.

تقویم
ماه مبارک رمضان
از روزنامه فرهنگی
بخواید

این آیه‌ها برای زندگی است

در پویش ملی «زندگی با آیه‌ها» تا پایان ماه رمضان ۳۰ آیه را بخوانیم، بفهمیم، حفظ و زندگی کنیم

- + برنامه‌های شهرداری تهران در ماه خدا
- + حال و هوای ماه رمضان در شهر غزه

صفحه‌های ۱۷ و ۱۴۰۳

سرعت در ساخت طولانی‌ترین خط مترو

حفاری ۱۰ کیلومتر از مسیر تونلی خط ۶ مترو به پایان رسید

- ۲۰ ایستگاه**
تاکون به بهره‌برداری رسیده است.
- ۳۲ ایستگاه**
برای خط ۶ در نظر گرفته شده است.
- ۴۲ کیلومتر**
طول خط ۶ متروی پایتخت است.

صفحه ۱۵

راهنمای ماهیگیری در بازار عید

گشتی در بازارهای نوروزی؛ ماهی شب عید چند است؟ صفحه ۴

ویژه‌های امروز

توصیه کارشناسان درباره حوادث مرگبار چهارشنبه‌سوری زخم کاری در شب عید

«آمار مراجعات غیر ضروری در روزهای منتهی به چهارشنبه‌سوری کاهش پیدا می‌کند؛ شاید از شنیدن این خبر تعجب کنید، اما ایسن جمله به معنای کاهش آسیب‌ها در این مدت نیست، بلکه اهمیت حوادثی است که مردم با آن مواجه می‌شوند و نمی‌توان به آنها اصطلاح غیر ضروری اطلاق کرد.»

صفحه ۱۹

برنده دربی راه صدساله را یک‌شبه خواهد رفت فرصت تثبیت

در اهمیت دربی تهران چه می‌توان گفت که مخاطب نداند؟ این مسابقه تحت هر شرایطی حساس است و مخصوصاً حالا که پرسپولیس و استقلال هر دو مدعی سرسخت کسب‌عنوان قهرمانی هستند، این حساسیت دوچندان شده است. هر کدام که ببرند، یک گام بلند به سمت قهرمانی نزدیک شده‌اند و در عین حال در آستانه سال نو یک عیدی شیرین به هواداران داده‌اند...

صفحه ۹

ضمیمه امروز

«محله» منتشر شد

امنیت پایتخت در نوروز چطور تأمین می‌شود؟

پلیس و شهرداری تهران برای تأمین امنیت شهروندان در روزهای آخر سال و ایام نوروز برنامه‌های زیادی تدارک دیده‌اند

- ۹ یاور شهر**
بهره‌برداری از ۹ یاور شهر برای جمع‌آوری و نگهداری معتادان متجاهر که بخش توجیهی از جرائم خرد از سوی آنها رقم می‌خورد.
- ۴۵۰ خانه پلاک قرمز**
شناسایی ۴۵۰ خانه پلاک قرمز و پلمب ۷۳ خانه در منطقه ۱۵ که محل برای تجمع معتادان و مصرف مواد مخدر است.
- ۲۳۰ نیرو**
آماده‌باش صد درصدی ۲۳۰ نیروی یگان حفاظت شهرداری به همراه بیش از ۳ هزار نیروی غیرانتظامی برای تأمین امنیت پارک‌ها و فضاهای مهم شهر.
- ۱۶ پابند**
پلیس امنیت در جریان اجرای طرح ضربتی خود ۱۶ پابند خطرناک شرارت را منهدم کرد.
- ۲۳۷ نفر**
در طرح ویژه پلیس برای مقابله با اوباش، ۲۳۷ نفر از ارادل و اوباش خطرناک تهران دستگیر شدند.
- ۱۲ قبضه سلاح**
ماموران پلیس امنیت ۱۲ قبضه سلاح جنگی و ۷ قبضه سلاح سرد از ارادل و اوباش دستگیر شده کشف کردند.
- ۵۰۰۰ مجرم**
قرار است در مجموع ۵ هزار مجرم سابقه‌دار با پابند الکترونیک رصد شوند و رفتار آنها تحت نظر پلیس قرار گیرد.
- به گفته فرمانده فراجا افرادی که در چهارشنبه‌سوری مزاحمت ایجاد کنند تا پایان تعطیلات نوروزی آزاد نخواهند شد.**

اینفوگرافیک: همشهری احمدرضا محمدی تاش

صفحه‌های ۱۴ و ۱۵

هشگ

مروان بشاره
تحلیلگر ارشد الجزیره
 آدم‌های احمق اما کارآمد نتانیاهو در واشنگتن و نفرت انگیزترین مردان تشکیلات سیاسی آمریکا - همان‌ها که معماران جنگ نئونکان در عراق بودند - امروز از بازسازی غزه صحبت می‌کنند؛ چه سیاستمداران مسئولیت‌پذیری!

ریچارد مدهرست
روزنامه‌نگار مستقل انگلیسی
 سیاستمداران غربی لطفاً تریبک گفتن مهربانانه به مناسبت آغاز ماه رمضان را کنار بگذارید. چون شما به معنای واقعی کلمه دلیل هستید که مردم غزه نمی‌توانند رمضان را جشن بگیرند یا نمی‌توانند کریسمس را جشن بگیرند. هیچ غذایی در غزه وجود ندارد. چگونه قرار است مردم هر روز افطار کنند؟ با خوراکی دام؟ شرم بر شما شیاطین باده!

رامی عبده
تحلیلگر مالی حامی فلسطین
 نیروهای رژیم صهیونیستی تعدادی از غیرنظامیان فلسطینی از جمله چند کودک را که از غزه ربوده بودند و در مراکز نظامی به اجبار نگه می‌داشتند آزاد کردند. نشانه‌های شکنجه و آزار در این افراد کاملاً مشهود بود.

کیوسک

روزنامه گاردین انگلیسی

ماه رمضان بدون فانوس، سحری و افطاری
 ماه رمضان در حالی از راه رسیده که امسال در نوار غزه خلاف سال‌های گذشته خبری از فانوس نخواهد بود. از غذای حماس هم خبری نیست و همچنین افطار. همزمان با درخواست حماس برای برگزاری راهپیمایی‌های اعتراضی در سراسر کشورهای اسلامی در آستانه آغاز ماه مبارک رمضان و نبود چشم‌اندازی برای توافق آتش‌بس، احتمالاً تنش‌ها در این هفته شدت خواهد یافت چرا که حماس این فرصت را دارد تا در این ماه فلسطینیان را در اسرائیل (سرزمین‌های اشغالی)، کرانه باختری و یا حتی فراتر از مرزها بسجده کند.

روزنامه لس‌آنجلس تایمز آمریکا

سایه سنگین جنگ غزه بر مراسم اسکار
 حدود هزار معترض پیش از مراسم فرش قرمز و اهدای جوایز اسکار در هالیوود گرد هم آمدند و خواستار آتش‌بس فوری در غزه و آزادی فلسطین شدند. این تظاهرات گسترده علاوه بر ایجاد اختلال در حمل‌ونقل، مراسم اسکار را نیز تحت تأثیر قرار داد تا جایی که برخی از مدعوین مراسم مجبور شدند تا خودروهای خود را در ترافیک‌ها رها کرده و پیاده به‌سوی محل برگزاری مراسم حرکت کنند. در این مراسم چندین شرکت‌کننده از جمله بیلی آیلیش خواننده و مارک رالفو بازیگر برای نشان دادن حمایت خود از لوم فرار فوری آتش‌بس در غزه، ستیج سینه قرمز را بر لباسشان الصاق کرده بودند.

برپایی نماز در میدان تایمز نیویورک همزمان با آغاز ماه رمضان
 هزاران مسلمان در نیویورک با برپایی نماز «تراویح» در میدان تایمز به استقبال ماه رمضان رفتند. این جماعت همچنین برای غزه دعا کردند که بیش از ۵ ماه است گرفتار جنگ است. نماز تراویح از عبادت‌های ویژه مسلمانان اهل سنت در ماه مبارک رمضان است. / خبرگزاری آنا تلوی

مرگ سرکرده القاعده در شبه جزیره عربستان
 گروه تروریستی القاعده در شبه‌جزیره عربستان کشته شدن سرکرده خود را بدون ارائه دلایل تأیید کرد. القاعده با تأیید خبر مرگ سرکرده خود اعلام کرده که سعد بن عاطف العولقی به‌عنوان سرکرده جدید انتخاب شده است. / رأی الیوم

رمضان خونین غزه

ماه رمضان در حالی در غزه آغاز شد که قحطی و خونریزی صهیونیست‌ها همچنان ادامه دارد

نرسیده بود و بسیاری از آوارگان غزه در میان هزاران خانه مخروبه و نیمه‌ویران زیر چادرهای چندمتری برای اولین سحری آماده می‌شدند، جنگنده‌های صهیونیستی شمال شرق رفح را بمباران کردند که بر اثر این بمباران در همان ساعات نخست شهادت حداقل ۳ نفر تأیید شد. بمباران خانه‌های فلسطینیان در محله الجینیه و محله

نرسیده بود و بسیاری از آوارگان غزه در میان هزاران خانه مخروبه و نیمه‌ویران زیر چادرهای چندمتری برای اولین سحری آماده می‌شدند، جنگنده‌های صهیونیستی شمال شرق رفح را بمباران کردند که بر اثر این بمباران در همان ساعات نخست شهادت حداقل ۳ نفر تأیید شد. بمباران خانه‌های فلسطینیان در محله الجینیه و محله

رضا عمویی
 روزنامه‌نگار

رمضان امسال غزه با خون شروع شد. در همان نخستین سحر ماه رمضان امسال در حالی که هنوز زمان اذان صبح فرا

نماز روی آوار

در بیشتر مناطق غزه پس از ۵ ماه بمباران مداوم دیگر سرپناهی وجود ندارد. این درحالی است که در سال‌های گذشته مساجد غزه در ماه رمضان میزبان هزاران روزه‌دار بودند، اما امسال در اوج جنگ مسجدی برای نماز جماعت باقی نمانده است. طبق گزارش خبرگزاری سسما، نیروهای رژیم اشغالگر تاکنون بیش از ۵۰۰ مسجد را به‌صورت کامل و جزئی تخریب کرده‌اند؛ به‌طوری‌که دیگر برای برپایی نماز مناسب نیستند. تصاویر متعددی نیز از اقامه نماز جماعت گروه‌های چندصد نفری یا چندهزار نفری فلسطینی‌ها در کنار آوار جنگ منتشر شده است و نشان می‌دهد نمازگزاران فلسطینی ناچار در فضای باز نماز جماعت را برگزار کرده‌اند. وزارت اوقاف فلسطین در این باره اعلام کرد: «درحالی که مردم یکشنبه‌شب در تعدادی از پایتخت‌های عربی به مناسبت نماز تراویح در شب اول ماه مبارک رمضان تکبیر سر دادند، بیش از هزار مسجد در اثر بمباران‌های اسرائیل به آوار و انبوهی از ویرانی تبدیل شده یا آسیب دیده‌اند. صدها هزار نمازگزار اکنون نمی‌توانند در مساجد تخریب‌شده نماز تراویح بخوانند.»

افطار در قحطی

نه‌فقط خونریزی و یزگی بارز امسال رمضان در غزه است که قحطی و گرسنگی نیز با رمضان امسال ساکنان آنجا همراه شده است. جمیل الخطیب، معلم مدرسه آن‌روا، با اشاره به وضعیت فاجعه‌بار اهالی غزه در ماه رمضان گفت: «در ماه رمضان چگونه افطار کنیم؟ نه سرپناهی وجود دارد و نه برقی و آب. اتفاق بدتر این است که در چادرها و در

سقوط بالگرد اسرائیلی در بحرالسبع

منابع وابسته به رژیم صهیونیستی از سقوط یک بالگرد در پایگاه هوایی این رژیم در بحرالسبع خبر داده‌اند. به‌دنبال سقوط این بالگرد در پایگاه هوایی نواتیم در بحرالسبع ۳ صهیونیست زخمی شدند. جزئیات بیشتری از این واقعه مخابره نشده است. چند روز قبل نیز ارتش اسرائیل اذعان کرده بود که یک تانکر در نبردهای جاری در نوار غزه به دست مبارزان مقاومت فلسطین به هلاکت رسیده است. /یدیعوت آحارانوت

تل‌آویو منزوی‌تر از همیشه

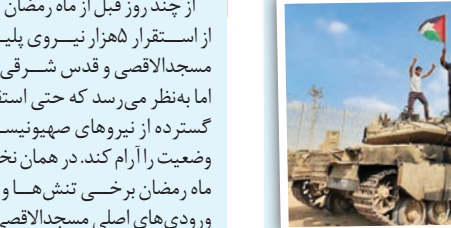
کارشناسان اسرائیلی نسبت به منزوی شدن تل‌آویو در جهان و گسترش اختلافات میان تل‌آویو و واشنگتن هشدار داده‌اند. به گفته این گروه از کارشناسان، بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر اسرائیل تلاش می‌کند چنین به‌جو بایند رئیس‌جمهوری آمریکا اعمود کند که صهیونیست‌ها از او و اهدافش در جنگ علیه نوار غزه حمایت می‌کنند؛ درحالی‌که اینطور نیست چراکه اغلب ساکنان سرزمین‌های اشغالی از نتانیاهو و عملکرد او ناراضی هستند و به کابینه بی‌اعتمادند. /روزنامه اسرائیل هیوم

دگرگونی نظامیان صهیونیست در نخستین روز ماه رمضان

از چند روز قبل از ماه رمضان کابینه نتانیاهو از استقرار ۵ هزار نیروی پلیس در اطراف مسجداً لاقصی و قدس شرقی خبر داده بود، اما به‌نظر می‌رسد که حتی استقرار این حجم گسترده از نیروهای صهیونیستی ترانسته وضعیت را آرام کند. در همان نخستین سحر ماه رمضان برخی تنش‌ها و درگیری‌ها در ورودی‌های اصلی مسجداً لاقصی گزارش شده است. /اس‌سوی دیگر نظامیان صهیونیستی در

پیش‌بینی توفان رمضان در کرانه باختری

نه‌فقط رمضان امسال در غزه متفاوت است، بلکه بسیاری از ناظران رمضان امسال در کرانه باختری را نیز متفاوت می‌دانند. به‌طور کلی هر سال هم‌زمان با ماه رمضان کرانه باختری شاهد تنش‌ها و درگیری‌های بیشتری میان فلسطینی‌ها و نیروهای اشغالگر است. اما امسال تحت تأثیر شهادت بیش از ۳۱ هزار فلسطینی طی ۵ ماه گذشته در غزه، کرانه باختری نیز با فوران خشم دوچندان روبه‌روست. داغ از دست‌دادن هموطنان، بسنگان و دست‌ان از یک طرف و از طرف دیگر نمازهای جماعت چندده‌هزار نفری فلسطینی‌ها در مسجداً لاقصی و دیگر مساجد کرانه باختری فرصت ارزشمندی برای فلسطینی‌ها برای اقدام علیه اشغالگران قدس است. حتی مقامات امنیتی تل‌آویو نیز نگرانی خود را از تحولات ماه رمضان در کرانه باختری پنهان نکرده‌اند؛ تا آنجا که روزنامه یدیعوت آحارانوت در گزارشی اعلام کرد، محافل امنیتی اسرائیلی، به‌شدت از تحقق سناریوهای درگیری در ماه رمضان در کرانه باختری سخن می‌گویند.

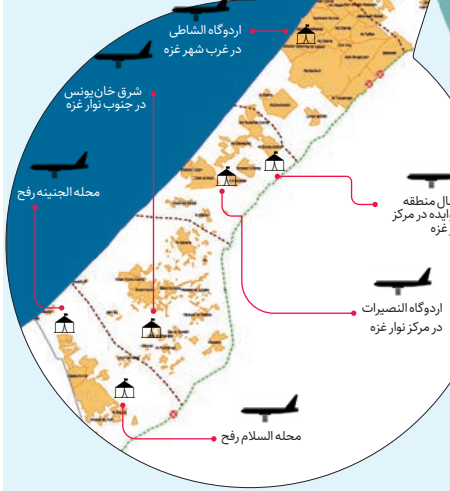
جرقه جنگ بزرگ در منطقه

با شروع ماه رمضان بسیاری از نگاه‌ها اکنون به تحولات مسجداً لاقصی در کنار ادامه جنگ در غزه است. حتی در سال ۲۰۲۱، جنگ ۱۱ روزه بین حماس و اسرائیل در غزه تحت تأثیر درگیری در مسجداً لاقصی در ماه رمضان شروع شد. اکنون نیز در زمانی که کل غرب آسیا به دلیل جنگ غزه بیش از گذشته درگیر تنش‌های پیرامونی است و حدود ۱۰۹ هزار فلسطینی در نتیجه جنگ شهید، مفقود یا زخمی شده‌اند، کارشناسان هشدار می‌دهند که کوچک‌ترین تنش در مسجداً لاقصی می‌تواند کل منطقه را درگیر یک جنگ بزرگ‌تر کند. به گفته دانیل سیدمان، وکیل اسرائیلی، هرگونه درگیری در مسجداً لاقصی به دلیل ادامه جنگ غزه، بازی با آتش است.

چرا تنش در ماه رمضان بیشتر می‌شود؟

درباره شدت تنش در مسجداً لاقصی هم‌زمان با ماه رمضان، زکریا القاق، کارشناس امنیت ملی فلسطین، که با وبگاه ان‌بی‌آر آمریکا گفت‌وگو کرده، معتقد است مسجداً لاقصی برای فلسطینی‌ها به‌عنوان نوعی هویت است و فلسطینی‌ها مسجداً لاقصی را آخرین سنگر باقی‌مانده خود می‌دانند و به دنبال آزادی کامل آن هستند. از طرف دیگر برخی کارشناسان عبری‌زبان در روزنامه هآرتس نیز به این مسئله اعتراف می‌کنند که پلیس اسرائیل یک نیروی بی‌طرف نیست، بلکه در واقع نیروی کمکی تندروهای شهر کنشین است. این تندروها در ماه رمضان به‌عمد وارد مسجداً لاقصی می‌شوند و ورود آنها جرجه درگیری‌های بی‌دری با حمایت پلیس را می‌زند.

بمباران‌های غزه در نخستین سحر ماه رمضان

- محله الجینیه رفح
- محله السلام رفح
- اردوگاه الشاطی در غرب شهر غزه
- اردوگاه النصیرات در مرکز نوار غزه
- شمال منطقه الزواید در مرکز نوار غزه
- شرق خان یونس در جنوب نوار غزه

محدودیت‌های اعمالی در مسجداً لاقصی در ماه رمضان

- ممنوعیت ورود مردان زیر ۴۰ سال
- ممنوعیت ورود زنان زیر ۵۰ سال
- ممنوعیت ورود افراد بالای ۱۵ سال
- محدودکردن جمعیت نمازگزار مسجداً لاقصی به ۱۵ هزار نفر

جهان مقاومت

حمله پیهادی به مقر پدافند هوایی و موشکی اسرائیل

مقاومت اسلامی لبنان مواضع نظامیان رژیم صهیونیستی از جمله مقر پدافند هوایی و موشکی اشغالگران را هدف قرار داده است. حزب‌الله لبنان تأکید کرده است که این حملات را در حمایت از ملت استوار فلسطین در غزه در روز دوشنبه (دیروز) انجام داده است. رسانه‌های عبری‌زبان بارها اعتراف کرده‌اند که حزب‌الله در شمال سرزمین‌های اشغالی فلسطین دست‌بر‌تر را دارد و ارتش این رژیم در این منطقه به دام افتاده است. /العیادین

سقوط بالگرد اسرائیلی در بحرالسبع

منابع وابسته به رژیم صهیونیستی از سقوط یک بالگرد در پایگاه هوایی این رژیم در بحرالسبع خبر داده‌اند. به‌دنبال سقوط این بالگرد در پایگاه هوایی نواتیم در بحرالسبع ۳ صهیونیست زخمی شدند. جزئیات بیشتری از این واقعه مخابره نشده است. چند روز قبل نیز ارتش اسرائیل اذعان کرده بود که یک تانکر در نبردهای جاری در نوار غزه به دست مبارزان مقاومت فلسطین به هلاکت رسیده است. /یدیعوت آحارانوت

تل‌آویو منزوی‌تر از همیشه

کارشناسان اسرائیلی نسبت به منزوی شدن تل‌آویو در جهان و گسترش اختلافات میان تل‌آویو و واشنگتن هشدار داده‌اند. به گفته این گروه از کارشناسان، بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر اسرائیل تلاش می‌کند چنین به‌جو بایند رئیس‌جمهوری آمریکا اعمود کند که صهیونیست‌ها از او و اهدافش در جنگ علیه نوار غزه حمایت می‌کنند؛ درحالی‌که اینطور نیست چراکه اغلب ساکنان سرزمین‌های اشغالی از نتانیاهو و عملکرد او ناراضی هستند و به کابینه بی‌اعتمادند. /روزنامه اسرائیل هیوم

هزینه سنگین حزب‌الله روی دست تل‌آویو

کارشناس و تحلیلگر نظامی رژیم صهیونیستی اذعان کرده است که حزب‌الله لبنان از آغاز نبردها هزینه همه‌جانبه سنگینی روی دست این رژیم گذاشته است. امیر بحری حریص گفته است کشته و زخمی شدن نظامیان اسرائیلی، فروپاشی زندگی روزمره آنها و ویرانی زیرساخت‌های عمومی، نظامی و امنیتی، بخشی از این هزینه هنگفت است. /پایگاه خبری والا

حمله پیهادی به پایگاه آمریکا در سوریه

بعد از چند هفته وقفه، پایگاه اشغالگران آمریکایی در میدان گازی کونیکو در حومه دیرالزور سوریه به ۲ پیهاد هدف قرار گرفته است. هنوز هیچ گروهی مسئولیت این حمله را بر عهده نگرفته است. هفته گذشته نیز پایگاه آمریکا در میدان گازی کونیکو هدف گرفته شده بود. مقاومت اسلامی در عراق به‌منظور اخراج نیروهای آمریکایی از منطقه و در حمایت از مردم غزه و مقاومت فلسطین، پایگاه آمریکایی‌ها را در منطقه هدف قرار می‌دهد. /اسپوتنیک

جهان‌نما

لحظات پر اضطراب ترک ساختمان بمب‌خورده

خانواده الحلو در نوار غزه لحظات دلخراشی از وحشت و ترس را تحمل کردند. تصاویری از لحظه‌ای که ارتش رژیم صهیونیستی مجتمع مسکونی این خانواده فلسطینی را بمباران می‌کند منتشر شده است. در این فیلم دیده می‌شود که اعضای خانواده تلاش می‌کنند ساختمان را ترک کنند. ۵۷ روز متوالی مردم غزه این لحظات ترس و وحشت را تحمل کرده‌اند، اما جهان فقط نظاره‌گر است.

اندوه کودک جنگ‌زده برای دست‌هایی که دیگر نیست

حملات رژیم صهیونیستی به نوار غزه با وجود آغاز ماه مبارک رمضان ادامه دارد. تیم اندرسون، نویسنده و تحلیلگر، با انتشار فیلمی از یک دخترچه فلسطینی که در بمباران صهیونیست‌ها دست‌هایش را از دست داده، در شبکه اجتماعی ایکس نوشته است، آنچه دست‌های این کودک را از او گرفته، ارزش‌های غربی افرادی چون ریسی سوناک نخست‌وزیر انگلیس است که از اسرائیل و جنایاتش حمایت می‌کند.

خان یونس؛ غزه در ماه رمضان امسال ۲ سال پیش

کاربران شبکه اجتماعی ایکس (توییتر سابق) به مناسبت از راه رسیدن ماه مبارک رمضان فیلمی را در صفحات کاربری خود در مقایسه ماه رمضان ۲ سال پیش و امسال در شهر خان یونس در نوار غزه منتشر کرده‌اند. آن‌استا با کاربر شبکه اجتماعی نوشته: خدایا دشمنانت از من شهر زیبا را نابود کردند.

ایران‌شهر

رسم‌هایی برای چهارشنبه آخر سال

می‌گویند نخستین جشن سال نوست، جشنی که برای وداع باسال گذشته و خیر مقدم به سال نو برپا می‌شود. چهارشنبه‌سوری با یکسری رسم و رسوم مشترک مثل آرزوی آتش پرین و آز سوی دیگر رسومی خاص هر منطقه امشب برگزار می‌شود.

شال اندازی در آذربایجان غربی

آذری‌ها، چهار شنبه هفته چهارم اسفند را «آخر چار شنبه»، یعنی آخرین چهارشنبه می‌گویند و بعد از مراسم آفر وختن، جوانان بر بام خویشان و همسایگان می‌روند و دستمالی را از پنجره و در روستاها از روزن بام‌ها به درون آویزان می‌کنند. صاحبخانه تعدادی گردو، بادام یا تخم‌مرغ رنگ کرده به دستمال می‌بندد و می‌گوید «الله‌مطلبین ورسین»، یعنی خدا مرادت را بدهد.

قصه چیچکای بزرگان در هرمزگان

در هرمزگان رسم است اهالی در شب چهارشنبه‌سوری آب‌تنی می‌کنند و اگر کسی بیمار باشد و نتواند برای اجرای این مراسم به دریا برود بستگانش از دریا برایش آب می‌آورند تا در منزل آب‌تنی کند. هرمزگانی‌ها معتقدند با این کار دیگر در طول سال بیمار نخواهند شد. در شب چهارشنبه‌سوری کوچک‌ترها در کنار بزرگان دور آتش می‌نشینند و «غم‌گیو» (مادر بزرگ) و «هپ‌گیو» (پدر بزرگ) قصه‌هایی همراه با شوخی و خنده تعریف می‌کنند و در کنار آتش غذا و شیرینی می‌خورند. هرمزگانی‌ها به افسانه‌ها و داستان‌های قدیمی «چیچکا» می‌گویند.

قاشق‌زنی در چهارمحال و بختیاری

در چهارمحال و بختیاری دختری مراسم قاشق‌زنی را اجرا می‌کنند. روی خود را می‌پوشانند و به در خانه همسایه می‌روند. قاشق را به ظرف می‌زنند و صاحبخانه در ظرف آنها شیرینی، برنج، سبزد یا پول می‌گذارد. آداب و رسوم شب چهارشنبه‌سوری در میان بختیاری‌ها بسیار دبدنی است؛ رسمی که بدون چوب‌بازی کامل نمی‌شود. چوب‌بازی یک بازی مردانه است و نیاز به ۲ طرف دارد.

دفع بدی در ترکمن صحرا

در ترکمن‌صحرای گلستان، رسم است که در چهارشنبه آخر سال به صحرا می‌روند. آنان یگر یستن به چشمه‌های آب را به فال نیک می‌گرفتند و راه را بازگشت، تعدادی سنگریزه برمی‌داشتند و ۲ بار به سمتی غیر از قبله برتاب می‌کردند تا بدی‌ها دفع شود.

سوزاندن کلش در گیلان

گیلانی‌ها چهارشنبه‌سوری را «کول‌کول چار شنبه» می‌گویند و رسم است که برای آفر وختن آتش شب چهارشنبه‌سوری کلش (ساقه برنج) می‌سوزانند. مردم شهر یکی دو روز قبل از فرا رسیدن چهارشنبه‌سوری به روستاها می‌روند و کلش تهیه می‌کنند. در غروب چهارشنبه‌سوری در حیاط خانه‌ها یا کوچه‌ها در نقطه آتش روشن می‌کنند و یا خواندن شعر «کول کوله چار شنبه افرده بهار شنبه» از روی آن می‌برند.

تصویب بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری مشهد

حمید ضمیری، رئیس کمیسیون شهرسازی شورای شهر مشهد: لایحه بودجه شهرداری مشهد ۴۴۰ هزار میلیارد ریال بود که شورا این را نپذیرفت و قرار شد با تعامل این مبلغ تغییر کند. بودجه سال آینده شهرداری مشهد به مبلغ ۵۶۰ هزار میلیارد ریال در نشست علنی شورای شهر مشهد به تصویب رسید.

برپایی پایانه صادرات صنایع دستی در مازندران

حسین آیزدی، مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مازندران: پایانه توسعه صادرات صنایع دستی در استان راه‌اندازی می‌شود. با راه‌اندازی این پایانه، مازندران به استان شاخص صادرات صنایع دستی در کشور تبدیل می‌شود.

سیل‌زدگان چه نیاز دارند؟

گفت‌وگو با مدیرکل بحران سیستان و بلوچستان یک هفته بعد از فروکش سیل

بارندگی مستمر و شدید به‌مدت یک شبانه‌روز در جنوب سیستان و بلوچستان از یکشنبه (۶ اسفند) آغاز شد و باعث طغیان رودخانه‌های فصلی و جاری شدن سیل شد؛ سیلی که بیش از ۲هزار روستا را در ۱۶ شهرستان گرفتار کرد. به گزارش همشهری، از همان روزهای اول، مشارکت‌های مردمی صحنه‌های ویژه‌ای را رقم زد؛ از حضور پای کار مردم بومی برای امدادرسانی تا حضور نیروهای جهادی و سیل کمک‌های مردمی. همان چند روز اول هم روایت‌ها نشان می‌داد اقلام مورد نیاز از غذا و پتو گرفته تا بسته‌های بهداشتی به قدر کافی به سیل‌زدگان رسیده است و بیش از هر چیز باید به فکر بازسازی خرابی‌ها بود.

امدادرسانی ادامه دارد

گذشت یک هفته از فروکش سیل، مدیرکل بحران سیستان و بلوچستان به همشهری می‌گوید: «از همه مردم چه اهالی سیستان و بلوچستان و چه اهالی سایر استان‌ها تشکر می‌کنیم که در کنار مردم سیل‌زده بودند. امدادرسانی به سیل‌زدگان از همان روزهای اول آغاز شد و از ۱۵ اسفند و با صدور فرمان مقام معظم رهبری به نیروهای جهادی سرعت ویژه‌ای گرفت.»

«مجدد محبی» با بیان اینکه کالا و اقلام مورد نیاز سیل‌زدگان از سوی نیروهای هلال‌احمر، نیروهای جهادی، ستاد اجرایی فرمان امام (ره) و همچنین کمک‌های مردمی تامین شد، می‌افزاید: «توزیع اقلام از سوی نیروهای امدادی همچنان ادامه دارد، اما مانند سایر حوادث نیازی به تکرار فراخوان‌های داده شده نیست و در حال حاضر مردم نیازی به بسته‌های غذایی یا اقلام ندارند.»

او مهم‌ترین نکته امروز سیل‌زدگان را بازسازی و تامین اعتبار آن می‌داند و همچنین تأکید می‌کند: «اگر مردم تمایلی به کمک دارند می‌توانند کمک‌های خود را به‌صورت نقدی از طریق هلال‌احمر به سیل‌زدگان برسانند. هلال‌احمر بهترین مرجع در این زمینه است. همچنین برخی کمک‌های غیر نقدی از جمله تجهیزاتی چون قایق بادی، کف‌کش، کانکس، مصالح ساختمانی و موتور برق مواردی است که می‌تواند در فرایند بازسازی یا در حوادث مشابه آینده به کمک بیاید تا مردم زودتر از بحران سیل‌های احتمالی خارج شوند.»

آخرین برآورد خسارت

مدیرکل بحران سیستان و بلوچستان در بخش دیگری از صحبت‌های خود با اشاره به صدور ۳هشدار هواشناسی در اسفندماه در این استان می‌گوید: «در هشدار آخر که در روزهای ابتدایی هفته جاری صادر شده بود، سامانه بارشی در کنوهرای همجوار شدت زیادی داشت و سیل سهمگین به راه انداخت، اما در کشور ما بارندگی آن بیشتر از ۴۲میلیی‌متر نشد و خوشبختانه مشکل خاصی برای منطقه پیش نیامد.»

محبی از شروع بازسازی خبری می‌دهد و می‌افزاید: «بازسازی‌ها از هفته گذشته و با فروکش سیل آغاز شد، اما برآورد خسارت همچنان ادامه دارد. تاکنون عدد پیش‌بینی اولیه خسارت به ۴هزار میلیارد تومان رسیده و برآوردها حاکی از بیشترین خسارت در بخش جاده‌های دسترسی، کشاورزی و برق است.»

جزئیات امدادرسانی

مدیرعامل جمعیت هلال‌احمر سیستان و بلوچستان هم در آخرین خبر اعلام شده درباره جزئیات امدادرسانی با بیان اینکه سیلاب در جنوب استان تاکنون ۹هزارو ۲۸۷ نفر را تحت تأثیر قرار داده است، می‌گوید: «از روز هفتم اسفند بارش‌ها در سیستان و بلوچستان شدت گرفت و منجر به وقوع سیلاب و آب‌گرفتگی در مناطق جنوبی استان شد که بر اثر آن بیش از ۱۳هزارو ۹۵۱ خانوار شامل ۵۹هزارو ۲۸۷ نفر تحت تأثیر سیل بودند و آسیب دیدند.»

سید مهدی سجادی می‌افزاید: «با تلاش امدادگران ۱۳۲۵ خانوار شامل ۵هزارو ۲۹۹ نفر اسکان اضطراری پیدا کردند و ۰۲ نفر نیز از سیلاب رهاسازی شدند. همچنین تاکنون با ۸۳ورتمی پرواز ۲بالگرد امدادی هلال‌احمر در ۳۰روستای محاصره در سیل، خدمات‌رسانی لازم ارائه و ۴۳محموله و یک‌هزارو ۹۲۹ بسته غذایی توسط بالگردهای هلال‌احمر در روستاهای غیرقابل دسترسی، توزیع شده است.»

به‌گفته او، بیش از ۱۹هزار بطری آب، ۱۵هزار قرص نان، بیش از ۱۴هزارو ۵۰۰ بسته غذایی ۱۰روزه و ۷۲ساعته، یک‌هزارو ۳۱۵ دستک‌چادر امدادی، ۳هزارو ۱۷۱ تخته موکت، ۶هزارو ۱۲۴ تخته پتو و بیش از ۱۰هزارو ۶۰۰ کیلوگرم نایلون پوششی برای پیشگیری از نفوذ آب در میان متازان از سیلاب توزیع شده است.

سجادی با بیان اینکه یک‌هزارو ۲۴۰ امدادگر و نجاتگر در جنوب سیستان و بلوچستان در حال امدادرسانی به سیل‌زدگان هستند و در ۸۲۲روستا امدادرسانی کرده‌اند، می‌افزاید: «ارائه خدمات امدادی در جنوب سیستان و بلوچستان همچنان ادامه دارد، از عموم هموطنان نوع‌دوست خواست کمک‌های نقدی خود را به مردم سیل‌زده استان به‌حساب جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران واریز کنند.»

مکت

«کلوخ‌اندازان»

یک رسم مشترک در روستاها

رسم «کلوخ‌اندازان» هر چند در بیشتر ششهر و روستاهای مرکز کشور برگزار می‌شود، اما اغلب در روستاهای فارس، یزد، کرمان و اصفهان دیده می‌شود. اهالی خراسان به این رسم «برغندان» می‌گویند. این آیین در آخرین روزهای ماه شعبان انجام می‌شود و کلوخ‌اندازان که پیر و جوان هستند و در طبیعت دور هم جمع شده‌اند، کلوخی در دست می‌گیرند و رو به قبله می‌گویند: خدا ! گناهان را شکستیم و خود را برای عبادت و روزماه رمضان آماده کردیم. سپس کلوخ را محکم به زمین می‌زنند تا خرد شود. بنا بر این رسم، با شکستن کلوخ، تمام اعمال بد آنان نیز شکسته می‌شود.

«سر روزهای» در کرمان

رسم «سسر روزهای» در کرمان همانطور که از اسمش هم مشخص است در نخستین روزماه مبارک انجام می‌شود؛ آیینی شبیه جشن تکلیف که بزرگ‌ترها با دادن سرروزهای که هدیه‌ای برای دختران و پسران به سن تکلیف رسیده‌است، آنان را به آداب روزه‌داری دعوت می‌کنند. آیین کلیدزنی در شب‌های ماه مبارک نیز رسمی دیرینه است که از سسوی زنان برگزار می‌شود. یکی از زنان در یک سینی آینه، سرمه‌دان و یک جلد قرآن قرار می‌دهد و به منازل اهل محل می‌رود و با کلید به سینی می‌زند. صاحبخانه هم، آینه داخل سینی را بر داشته و چهره خود را می‌نگرد، سپس مقداری شیرینی، قند یا پول داخل سینی قرار می‌دهد.

«رمضان الله، الله رمضان» در خراسان

بازی «مضان الله، الله رمضان» رسم خاص بچه‌های خراسان در ماه مبارک است. در این بازی چند کودک و نوجوان یک گروه تشکیل می‌دهند. سرگروه هم‌روزه اولی است. همه گروه با هم می‌خوانند: «رمضان الله، الله رمضان» و به سرگروه در زمینه فرار سیدن ماه مبارک اخطار می‌دهند. سرگروه جدای ایستد و می‌گوید: «رمضان آمد! باسبصدسوار، چوبکی برداشت گفت روز بدار.» دوباره گروه همه با هم می‌خوانند: «رمضان الله، الله رمضان.» سرگروه جواب می‌دهد: «اگر روزه بدارم لاغر می‌شوم، اگر روزه ندارم کافر می‌شوم.»

بازی «انگشتر» در خوزستان

شب‌های دورهمی رمضان، بعد از افطار فرصتی بسرای تعامل بزرگ‌ترها و بچه‌هاست. رسم بازی «انگشتر» هنوز هم در روستاهای سوسنگرد و شادگان خوزستان به قوت خود باقی است. «محبیب» به‌معنای انگشتر کوچک عنوان یک بازی بوده است که بچه‌ها در ماه مبارک ک رمضان انجام می‌دادند. در این بازی اعضای خانواده به ۴گروه تقسیم می‌شوند و یک نفر انگشتر را در دستان خود پنهان می‌کند و دیگران حدس می‌زنند انگشتر دست کدام یک است.

«دم دم سحری» در بوشهر

محلّه‌های قدیمی بوشهر مثل محلّه دهدشتی، کوتی، بهبهانی، شنبدی و جبری با آغازماه مبارک رمضان، شاهد برگزاری مراسم «دم‌دم سحری» هستند. افرادی که این مراسم را هنگام سحر اجرا می‌کنند، پر ساز ضربی دمام می‌کوبند و اشعاری را می‌خوانند که معروف‌ترین‌شان این است: «خداوندا تو ستاری / همه خوابند تو بیداری / به حق لااله الاالله / همه عالم نگهداری.» این نامگذاری به دلیل صدایی شبیه به تلفظ واژه گم، گم یا دم، دم از آن به گوش می‌رسد و خبر از وقت اذان صبح می‌دهد. نوازندگان دم دم سحری پس از نماز عید فطر نیز دمام بر دوش، در کوچه‌ها راه می‌افتند و با خواندن اشعار، عید مبارک می‌گویند.

«هوم بابا» در اصفهان

سنت «هوم بابا یی» اصفهانی‌ها از شب اول تا شب پانزدهم ماه رمضان برگزار می‌شود. گروهی از جوانان بعد از صرف افطار از بین خود یک میدان‌دار و صندوقدار انتخاب می‌کنند و همگی با میدان‌دار اشعار خاص این مراسم را می‌خوانند و صندوقدار نیز هدا یا یسی را برای بی‌بضاعتان جمع‌آوری می‌کند. بخشی از اشعاری که در رسم «هوم بابا» خوانده می‌شود اینگونه است: «مشب شب نیمه است که ما مهمانیم، هوم بابا هوم بابا، از ما حرجی نیست که ما طفلانیم، هوم بابا هوم بابا، بشقاب رو بر از کلوچه و حلوا کن، هوم بابا هوم بابا، بر دار و بیار به دامن ماها کن، هوم بابا هوم بابا.»

«اوباشدان» در زنجان

بیدار کردن همسایه‌ها برای خوردن سحری، رسمی دیرینه در زنجان است. یک ساعت مانده به اذان صبح در خانه همسایه‌ها را می‌زنند و آنان را برای سحری که به زبان ترکی «اوباشدان» (و به غذایی که در اوباشدان خورده می‌شود «اوباشدانلیق» گفته می‌شود) بیدار می‌کنند. در برخی از روستاها یک فرد با صدای گیرایی بر پشت بام خانه اهالی را برای سحری یا اوباشدان بیدار می‌کند.

با اندوه جانکاه و بی‌پایان ضایعهی درگذشت جوان ناکام، زنده‌یاد

فرهنگ فاطمی

را به اطلاع عموم می‌رسانیم. بدین مناسبت مجلس ترحیم آن عزیز از دست‌رفته روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۳ از ساعت ۱۵:۳۰ تا ۱۷ در مسجد الهادی واقع در مجیدیه شمالی بالاتر از میدان ملت خیابان صباح غربی برگزار می‌گردد.

امید است با تشریف‌فرمایی خود موجبات شادی روح آن مرحوم و تسلی خاطر بازماندگان را فراهم سازید.

خانواده‌های سوگوار: فاطمی، فنونی، لرکی‌محمدی، معتمدی، کمانی، صفانی، عباسی و سایر بستگان و آشنایان

تبلیغات محیطی ایستگاه‌های مترو

تبلیغات بدنه قطار

تبلیغات درون واگن‌ها

در گذشت فیلمبردار قدیمی تلویزیون

مصطفی احمدیان، فیلمبردار سینما و تلویزیون بر اثر ایست قلبی از دنیا رفت. فرزند مصطفی احمدیان در گفت‌وگویی با ایسنا با اعلام خبر درگذشت این فیلمبردار، اضافه کرد که پدرش بر اثر ایست قلبی از دنیا رفت و مراسم تشییع او در قطعه هنرمندان بهشت‌زها (س) برگزار شده است. به گفته ونداد احمدیان فرزند این فیلمبردار، مصطفی احمدیان مدت‌ها به بیماری سرطان مبتلا بود که آن را شکست داده بود اما بر اثر ایست قلبی از دنیا رفت. مصطفی احمدیان ۲۳سالگی بود که در عرصه سینما و تلویزیون فعالیت نداشت و آخرین کار او مربوط به سریال «آسانسور» بود که از تلویزیون پخش نشد. از مهم‌ترین آثار تلویزیونی مصطفی احمدیان می‌توان به فعالیت در سریال‌های «همسایه‌ها»، «روزهای زندگی» و «گاو صندوق» اشاره کرد. مصطفی احمدیان کار حرفه‌ای خود را از تلویزیون آغاز کرد و از سال ۱۳۶۷ در سریال «بخش چهار جراحی» به کارگردانی مسعود فروتن به‌عنوان مدیر فیلمبرداری فعالیت داشت.

سریال

پایان تصویربرداری «زیرخاکی»

شروع پخش از نوروز ۱۴۰۳

در آستانه پخش فصل چهارم مجموعه کمدی «زیرخاکی» به تهیه‌کنندگی رضا نصیری‌نیا و نویسندگی و کارگردانی جلیل سامان، تصویربرداری این سریال دیروز دوشنبه (۲۱ اسفندماه) به پایان رسید. همزمان با آخرین روز ضبط این مجموعه نخستین تصاویر آن به‌عنوان سریال رضائی شبکه یک سیما منتشر شد. پس از پخش ۳ فصل از مجموعه «زیرخاکی»، فصل چهارم این سریال از امروز، سه‌شنبه همزمان با نخستین شب ماه مبارک رمضان روی آنتن می‌رود.

فصل اول این مجموعه به نویسندگی و کارگردانی جلیل سامان و تهیه‌کنندگی رضا نصیری‌نیا در ماه رمضان سال ۱۳۹۹ روی آنتن رفت. فصل دوم «زیرخاکی» خردادماه سال ۱۴۰۰ پخش شد و در نهایت سومین فصل از این مجموعه، در نوروز سال ۱۴۰۱ روی آنتن شبکه یک سیما رفت. در نخستین شب ماه رمضان و از ساعت ۲۲ و ۱۵ دقیقه، سه‌شنبه ۲۲ اسفندماه، خلاصه‌ای از ۳ فصل قبلی سریال به مخاطبان ارائه خواهد شد و از شنبه بعد پخش فصل جدید در ۱۶ قسمت آغاز می‌شود.

در فصل چهارم که از ابتدای آذرماه در تهران، کرج، جزیره خارک، شهرک‌های غزالی و دفاع مقدس ضبط شده مخاطبان شاهد ادامه ماجراجویی‌های «فریبرز باغ‌بیشه» هستند که در پیوند بسا ماجراهای قبلی اما در فضاهایی جدید رخ می‌دهد.

همه ما در دنیای «اوپنهایمر» زندگی می‌کنیم
کیلین مورفی هنگام دریافت جایزه اسکار بهترین بازیگر مرد ایرلندی بسیار مفتخرم که اینجا ایستاده‌ام. چه خوب و چه بد همه ما در دنیای «اوپنهایمر» زندگی می‌کنیم. دوست دارم این جایزه را به ایجادکنندگان صلح تقدیم کنم.

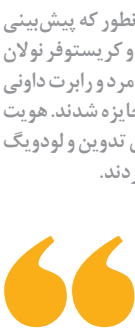

ما راه خودمان را می‌رویم
مارتین اسکورسیزی، کارگردان «قاتلان ماه کامل»: «جشنواره‌های فیلم، جایی هستند که با جامعه فیلمسازان و همکاران خود از جمله وندرس ملاقات کرده‌ام. به تماشای فیلم‌های همدیگر می‌نشینیم، از هم تعریف می‌کنیم و با هم بحث و گفت‌وگو می‌کنیم اما در نهایت راه خودمان را می‌رویم.»

شب «اوپنهایمر»

فیلم کریستوفر نولان فاتح بزرگ اسکار ۲۰۲۴؛ اسکورسیزی دست خالی مراسم را ترک کرد

پس از درخشش در فصل جوایز و درو کردن جوایز بفتا و گلدن گلوب، مشخص بود که نولان اسکار را فتح می‌کند

و مهم‌ترین جوایزش را به بزرگ‌ترین و بهترین فیلم سال اهدا کرد. «اوپنهایمر» نولان فاتح بزرگ اسکار ۲۰۲۴، عملاً رقیب جدی و مهمی را برابر خویش نمی‌دید. تنها نکته‌ای که در زمینه اهدای جوایز به چشم آمد، بی‌اعتنایی کامل به «قاتلان ماه کامل» اسکورسیزی بود. فیلم اسکورسیزی در ۱۰ رشته نامزد دریافت اسکار بود ولی در نهایت دست خالی از مراسم بیرون آمد. ورایتی گزارش داد جوایز اسکار تقریباً چنان‌که پیش‌بینی شده بود، با بیروزی بی‌چون و چرای «اوپنهایمر» و کسب ۷ مجسمه طلا به پایان رسید اما در این میان یکی دو جایزه با آنچه همه باور داشتند، متفاوت بود؛ هر چند نمی‌توان

بهترین نولان این سال‌ها

کریستوفر نولان که به شایستگی جوایز اصلی اسکار امسال را دریافت کرد، پس از سال‌های فیلمی ساخته که در اندازه نام پروازهاش است. این بار فقط نولان دوستان جهان (که تعدادشان هم زیاد است) از تماشای آخرین فیلم کارگردان محبوب‌شان لذت نبردند. «اوپنهایمر» فیلمی است که رضایت خرده‌گیران نولان را هم جلب می‌کند. احتمالاً فقط کریستوفر نولان می‌توانست اثری سه‌ساعته را با گفت‌وگوهایی طولانی شامل بحث‌های نظری فیزیک‌دان‌ها و مشاجرات میان سیاستمداران و نظامیان با موضوع زندگی نامه فیزیک‌دانی که نامش با بمب اتم گره خورده به فیلمی پر فروش تبدیل کند. فیلمی آکنده از دیالوگ که پیداست سازنده‌اش کوشیده با دقت نظر به‌های علمی را گردهم آورد و در روایت صحبت‌های سیاستمداران و افسران و ژنرال‌ها، به روایت تاریخ بپردازد. در اوپنهایمر همه چیز با دقت کنار هم چیده شده تا در نهایت تماشایگر را در میانه زندگی فیزیک‌دانی بلند پرواز قرار دهد که ۳ دهه فراز و نشیب‌های زندگی‌اش، به فیلمی ۳ ساعته مبدل شده است. کارگردانی که عموماً میان سینمای اندیشه و فیلم اکشن پیوند برقرار می‌کند و در بهترین فیلم‌هایش ذوقش

اسکار پس از ۲۳ سال

از ۲۳ سال پیش که نولان برای ممتن (یادگاری) نامزد دریافت اسکار شد تا شب گذشته که او نخستین اسکار کارگردانی را در دست گرفت. علاقه‌مندان سینما روند پیشرفت چشمگیری کارگردانی او را آقای نابغه می‌نامند مشاهده کرده بودند. به تعبیری اسکار گرفتن نولان در شاخه کارگردانی، دیگر به یک مطالبه جهانی تبدیل شده بود.

«قاتلان ماه کامل» دست خالی رفت

«قاتلان ماه کامل» سومین فیلم مارتین اسکورسیزی است که پس از «دارودسته‌های نیویورک» و «ایرلندی»، با وجود ۱۰ نامزدی در اسکار، از مراسم با دست خالی می‌رود. فیلم اسکورسیزی این بدشانسی را داشت که با یک حماسه بزرگ دیگر رقابت می‌کرد و مضامین نهیلیستی آمریکایی که توسط «اوپنهایمر» نولان ارائه می‌شد، به آن مجال می‌داد؛ البته تصور می‌شد این فیلم در بخش بازیگری موفق به کسب جایزه شود، ولی وقتی استون، لیلی گلدستون را شکست داد، پرونده آن در رقابت‌ها بسته شد.

غافلگیری از جنس پاجینو

مهم‌ترین جایزه اسکار توسط آل پاجینو به برنده اهدا شد که به خاطر مختصر بودنش در خاطر خواهد ماند. پاجینو روی صحنه رفت و بدون اینکه اشاره‌ای به ۱۰ نامزد این بخش داشته باشد، پاکت را باز کرد و گفت: «اوپنهایمر». او با این کار همه را شگفت‌زده کرد.

کوتاه‌تر از گزارش

برگزیدگان اسکار ۲۰۲۴

نود و ششمین دوره اسکار را باید به نام «اوپنهایمر» ثبت کرد؛ فیلمی که برنده ۷ جایزه اسکار شد. بعد از فیلم نولان این فیلم «بیچارگان» بود که با دریافت ۶ اسکار، بیشترین جایزه را گرفت.

- فیلم: «اوپنهایمر»
- کارگردان: کریستوفر نولان برای «اوپنهایمر»
- بازیگر نقش اول مرد: کیلین مورفی برای «اوپنهایمر»
- بازیگر نقش اول زن: اما استون برای «بیچارگان»
- بازیگر نقش مکمل مرد: رابرت داوونی جونیور برای «اوپنهایمر»
- بازیگر نقش مکمل زن: دواین جوی راندولف برای «جاماندگان»
- فیلمنامه اورجینال: ژوستین تریه و آتور هراری برای «آنا‌تومی یک سقوط»
- فیلمنامه اقتباسی: کورد جفرسون برای «داستان آمریکایی»
- انیمیشن بلند: «پسر و مرغ ماهی‌خوار» از هائائو میازاکی و توشیو سوزوکی
- فیلمبرداری: هویتا فن هویتا برای «اوپنهایمر»
- تدوین: جنیفر لیم برای «اوپنهایمر»
- موسیقی: لودویگ گورائسون برای «اوپنهایمر»
- طراحی تولید: «بیچاره‌ها» از سرچلایت پیکچرز
- طراحی لباس: هالی ودینگتون برای «بیچاره‌ها»
- گریز: «بیچاره‌ها»
- صدا: تارن ویلرز برای «منطقه مورد علاقه»
- جلوه‌های ویژه: «کودزیلا: منهای یک»
- ترانه: بیلی آلیش برای «من برای چه ساخته شده‌ام؟» از «باربی»
- فیلم بین‌المللی: «منطقه مورد علاقه» ساخته جان‌تان گلیرز از بریتانیا
- مستند بلند: «روز در ماریویل» ساخته مستیسلو چرنوف
- انیمیشن کوتاه: «جنگ تمام شده» با الهام از موسیقی جان ویکو؛ ساخته دیو مولینز و برد کوپر
- فیلم کوتاه: «داستان شگفت‌انگیز هنری شوگر» ساخته وین اندرسون
- مستند کوتاه: «آخرین تعمیرگاه» بن پروادفوت

هنرهای نمایشی

تاسیس بنیاد تئاتر ملی تصویب شد

تاسیس بنیاد تئاتر ملی در جلسه شورای هنر شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید. به گزارش همشهری، در آخرین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۴۰۲، راه‌اندازی بنیاد تئاتر ملی به‌منظور حمایت از تولید تئاترهای ملی و ایرانی به تصویب رسید.

پیش‌نویس سند تحول هنرهای نمایشی نیز در این جلسه مطرح شد و هوشنگ تولکی، ایرج راد و قطب‌الدین صادقی و اعضای شورا درباره مسائل و ضرورت‌های تئاتر نظرات خود را بیان کردند. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در این جلسه گفت: شورای هنر از شورا‌های آفریننده شورای عالی انقلاب فرهنگی است و در شورای هنر سیاست بر این است که مصوبات معطوف به حل مشکل و مسئله هنر باشد. در دوره اخیر شورای هنر، مواردی از جمله سند موسیقی، تشکیل بنیاد پویانمایی، تاسیس شهر جهانی فناوری‌های نرم و صنایع فرهنگی، نشان فرهنگ و هنر و بازار هنر تصویب شد که سند موسیقی و بنیاد پویانمایی در شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز به تصویب رسید.

محمدحسین ایمانی خوشخو، دبیر شورای هنر، نیز در این جلسه با ارائه گزارشی از فعالیت شورای هنر در یک سال گذشته گفت: شورای هنر فعلاً در این دوره به مسائل هنر پرداخت و در این یک سال، شش مصوبه در حوزه هنر داشت و پنج نهاد و دستگاه نیز گزارش‌هایی را در حوزه فرهنگ و هنر در جلسات مطرح کردند. پیرو مصوبه شورای هنر مبنی بر تدوین سند تئاتر، کارگروهی تشکیل و پیش‌نویس سند تهیه شد که در جلسات این شورا بررسی می‌شود. محمود سلاری، معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، نیز گفت: پیش‌نویس سند تئاتر با همراهی و همکاری استادان تئاتر تدوین شده است. اگر تئاتر توسعه یابد، سینما، تلویزیون و اخلاق عمومی نیز در جامعه توسعه می‌یابند.

با هم‌شهری در متری دیده شوید

تبلیغات محیطی ایستگاه‌های مترو
تبلیغات بدنه قطار
تبلیغات درون واگن‌ها
بذریش آگهی ۰۱۸۱۹

مناقصه عمومی

موضوع: خدمات راه‌اندازی و استقرار نرم‌افزار جامع نحوه دریافت اسناد پیمان: الکترونیکی سایت اینترنتی: www.aidcpress.com بخش مناقصه: ۲ دریافت حضوری: کرج شهرک صنعتی بهارستان شرکت مجموعه‌های پرسنل توسعه صنایع خودرو مدیریت تامین و تجهیز شماره تماس: ۰۲۶۳۴۷۶۰۳۷۵ هزینه چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه بوده و شرکت در رد یا قبول هریک از پیشنهادات مختار می‌باشد.

انتقاد مجری اسکار از دونالد ترامپ

جیمی کیمل یکشنبه شب در نود و ششمین دوره این مراسم فرصت را برای حمله دیگری به «دونالد ترامپ» غنیمت شمرد. کیمل پیش از آنکه از «آل پاجینو» دعوت کند که برای اهدای اسکار بهترین فیلم روی صحنه بیاید، آخرین پیام ترامپ در شبکه‌های اجتماعی را خواند. رئیس‌جمهور سابق آمریکا نوشته است که کیمل «بدترین مجری اسکار تاریخ» است؛ «مونولوگ افتتاحیه او پایین‌ترین سطح یک فرد معمولی بود که سخت تلاش می‌کرد چیزی باشد که نیست، و هرگز نخواهد بود. از شکر کیمل خلاص شوید و شاید بهتر باشد که او را با یک «استعداد» تمام‌شده اما ارزان قیمت دیگر از شبکه‌ای بی‌سی جایگزین کنید». ترامپ ادامه می‌دهد که مراسم اسکار سال هاست «متلاشی، خسته‌کننده،

و بسیار غیرمنصفانه» است. او می‌گوید: «چرا اسکار را به آن‌هایی که استحقاقش را ندارند نمی‌دهند. شاید در آن صورت مخاطب‌شان و نرخ بینندگان تلویزیون از پایین‌ترین حد بالا بیاید. آمریکا را دوباره عالی کنید!»

کیمل در واکنش به این اظهارات روی صحنه گفت: «ور، ور... خیلی خوب، می‌توانید حدس بزنید کدام رئیس‌جمهور سابق این پیام را در شبکه اجتماعی سوشال تروث ارسال کرده؟ هیچ‌کس نمی‌تواند؟ خوب، متشکرم، رئیس‌جمهور ترامپ. متشکرم که این مراسم را نگاه می‌کنید، متعجبم که هنوز - وقت زندان رفتن شما نشده؟»

در این مراسم جدا از این لحظه رایج دیگری به ترامپ که خود را آماده انتخابات ریاست‌جمهوری پاییز آینده می‌کند داده‌اند. جیمی کیمل که برای چهارمین بار به

غزة؛ رمضان كريم

حل رمضان والشعب الفلسطيني يعاني أقسى الظروف...

الصحف العربية

الأخبار

رمضان غزّة لاهدنة

الشرق الأوسط

بايدن: نتباهو يضّر أسرائيل أكثر مما ينفعها

الشرق الأوسط

غزّة تستقبل رمضان تحت القصف

الصورة تتكلم...

الخبر

حرب غزة والأوضاع الاقتصادية تلقي بظلالها على استعدادات المسلمين لاستقبال رمضان

كان العالم العربي يتربص بالرؤية الشرعية لهلال شهر رمضان مساء يوم الأحد الموافق ٢٩ شعبان ١٤٤٥ هـ / ١٠ مارس / نيسان ٢٠٢٤ م، وسط استعدادات رسمية وشعبية لاستقبال الشهر المعظم. وتوعدت الاستعدادات لاستقبال هذا الضيف العزيز بالدول العربية بين جهود رسمية لتجهيز المساجد لأداء الصلوات، وأعمال خيرية وشعبية. فأعلنت ١٧ دولة عربية أن يوم الإثنين هو غزّة شهر رمضان، في حين حددت ٤ دول هي سلطنة عمان والأردن والمغرب وليبيا اليوم، أول شهر رمضان الكريم.

رؤية هلال رمضان

وتشهد دول عربية وإسلامية عدة مساء اليوم استطلاع وتحري رؤية هلال رمضان، وفق بيانات رسمية صدرت الجمعة والسبت من عدة دول عربية، حيث أعلنتها كل من: المحكمة العليا السعودية، لجنة رؤية الهلال بوزارة الأوقاف القطرية، دار الإفتاء المصرية، المجلس الأعلى للشؤون الإسلامية بالبحرين، لجنة تحري الرؤية بالإمارات. كما أعلن استطلاع هلال رمضان مساء اليوم كل من مفتي الأردن أحمد الحسان، لجنة استطلاع رؤية هلال رمضان بسلطنة عمان، هيئة الرؤية الشرعية بالكويت.

استعدادات دينية واسعة بالقدس

كما أعلنت دائرة أوقاف القدس وشؤون المسجد الأقصى بالمدينة المقدسة أنها أنهت استعداداتها لاستقبال المصلين خلال شهر رمضان.

ومن ضمن الاستعدادات التي أعلنتها مدير الدائرة الشيخ عزام الخطيب في بيان «برنامج الإمامة اليومي لصلاة العشاء، برنامج الخطابة والإمامة وتلاوة القرآن الكريم لصلاة الجمعة، برامج تلاوة القرآن الكريم، دروس العلم الشرعي طيلة أيام شهر رمضان وأيام الجمع في رحاب المسجد الأقصى المبارك».

ويخضع المسجد الأقصى -منذ بدء الحرب الإسرائيلية على قطاع غزة يوم ٧ أكتوبر/ تشرين الأول ٢٠٢٣- لحصار إسرائيلي مشدد، وقيود على دخول المصلين إليه، وسط تلويح إسرائيلي بتقييد أعداد المصلين فيه خلال رمضان.

وفي السعودية، أعلن رئيس الشؤون الدينية بالمسجد الحرام والمسجد النبوي الشيخ عبد الرحمن السديس -في بيان الخميس- جدول الصلوات بالمسجدين الشريفين، حيث يؤم فيها مشاهير المشايخ منهم السديس وماهر المحيقي وباسر الدوسري وبندر بليhle.

وفي قطر، أكدت وزارة الأوقاف والشؤون الإسلامية -الخميس- إقامة الصلوات والقيام بمختلف مساجد الدولة، مشيرة إلى أن هناك ختمة للقرآن الكريم كاملاً في رمضان بجامع الإمام محمد بن عبد الوهاب بالدوحة، كما ستؤدى الصلوات في مساجد الأردن، وفق ما نقله إعلام محلي، الأربعاء الماضي.

هذا والظروف الاقتصادية الصعبة قد أظلت على غزة حيث جعلت شهر رمضان هذا، مختلفاً تماماً عما شهده الشعب بالسنوات المنصرمة، ففطر غزة دماً ودخاناً وتسيقظ بالصراخ وضجيج الألم.

إنفوغراف

رمضان كريم من غزة للعالم.. كيف يستقبل أهالي القطاع الشهر الفضيل؟

«رغم الحرب والجوع.. رمضان كريم من غزة للعالم»، بهذه العبارة نشر الصحفي محمد حجار صورة لجدارية في غزة احتفالاً باستقبال شهر رمضان الذي يأتي هذه السنة على الفلسطينيين في ظل ظروف جد قاسية مع استمرار الحرب الإسرائيلية على غزة، ووسط المجاعة التي تهدد أهالي القطاع بسبب سياسة التجويع الممارسة عليهم من قبل الاحتلال الإسرائيلي.

ورغم المعاناة التي يعيشها أهالي غزة فإنهم استقبلوا شهر رمضان الفضيل بكل فرحة، وتداول رواد منصات التواصل الاجتماعي فيديوهات، غزة المواقع والصفحات حملت شعارات: «لن يسرقوا منا رمضان»

«الفرحة من بين الجراح»..

وحرض أهل غزة رغم كل الألم والوجع على إظهار البهجة بحلول شهر الكريم وتعظيم شعائر الله، وإظهار حبهم وتعلقهم بالشهر الفضيل، واحتفى الأطفال على طريقتهم باستقبال أول ليالي رمضان.

آخر تطورات غزة

ماذا تعيش غزة في رمضان؟

بدأ شهر رمضان المبارك، أمس الإثنين، في دول عربية، وسط ظروف قاسية، خصوصاً في فلسطين.

ويستقبل سكان قطاع غزة هذا العام الشهر على وقع الحرب المدمرة التي تشنها دولة الاحتلال، وقد دخلت شهرها السادس على التوالي، مخلفة عشرات آلاف الضحايا، فيما تستمر المأساة الإنسانية في كافة مناطق القطاع، الذي يعيش سكانه مجاعات حقيقية، خاصة في مناطق الشمال. ولم تظهر أجواء الشهر الكريم في شوارع غزة ولا في منازلها التي تعرضت مئات الآلاف منها للتدمير الجزئي والكامل، فيما أظهر السكان في أسواق القطاع التي تفتقر إلى الكثير من السلع الغذائية وترتفع أسعار المتوفر منها بشكل جنوني، حزناً شديداً على هذه الأوضاع، التي لم تكن قائمة من قبل، حتى في رمضان سابقة، شهدت حروباً وتصعيدات عسكرية إسرائيلية في حين اقتحم مستوطنون المسجد الأقصى، بينما شددت قوات الاحتلال الإسرائيلي انتشارها حوله قبيل حلول شهر رمضان، في وقت يستمر فيه التصعيد الإسرائيلي في الضفة الغربية من خلال الاعتقالات. وأقادت القناة ١٢ الإسرائيلية بوجود انتشار كبير لقوات الأمن في محيط المسجد الأقصى خوفاً من اضطرابات عنيفة مع حلول شهر رمضان، في ظل الحرب المستمرة على قطاع غزة. وفي اليمن، بعد نحو عشر سنوات من حرب انطلقت بعد سيطرة جماعة «الحوثي» على العاصمة اليمنية صنعاء في سبتمبر/ أيلول ٢٠١٤، يستقبل اليمنيون شهر رمضان في ظروف معيشية صعبة أثرت على فرحتهم باستقبال شهر الرحمة والمغفرة. «نستقبل رمضاننا العاشر ونحن نعيش أسوأ أوضاع معيشية في العالم، فلم نعد نملك قوتنا اليومي بسبب الظروف الصعبة التي يعاني منها بلدنا جراء الحرب»، هكذا قال المواطن اليمني عبد الله ناصر للأناضول. وفي سوريا يمر الشهر الكريم، في ظل استمرار الأزمة الاقتصادية.

ووفقاً لبيانات الأمم المتحدة بات أكثر من ٩٠ في المئة من السوريين «تحت خط الفقر»، مع تراجع حاد في قيمة الليرة السورية.

وفي مصر فإن الأوضاع الاقتصادية أيضاً طاعية، خصوصاً بعد قرار التجويع الرابع للجنيه منذ وصول الرئيس عبد الفتاح السيسي إلى السلطة عام ٢٠١٤، وهو القرار الذي أفقد الجنيه المصري ٥٠ في المئة من قيمته أمام الدولار، ورفع الأسعار بشكل جنوني.

أما في السودان الذي يشهد حرباً، فيبدو أن الهدنة مستبعدة، إذ قال الفريق أول ركن ياسر العطا مساعد القائد العام للجيش السوداني، إنه لن تكون هناك هدنة في السودان خلال شهر رمضان ما لم تتأخر قوات الدعم السريع شبه العسكرية المنازل والمواقع المدنية.

همیشه در یک تیم

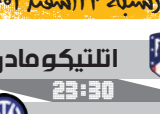
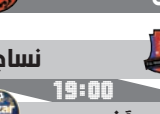
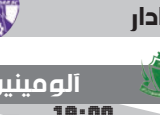
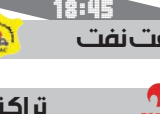
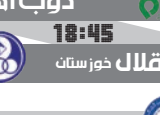
بین تکونام و اوسمار هر کدام دربی را ببرند راه صد ساله را یک شبه خواهند رفت

فرصت

تشنه

پخش زنده

لیگ قهرمانان اروپا	آر سنال	۲۳:۳۰
لیگ قهرمانان آسیا	پور تو	۲۳:۳۰
اولسان هیوندای	بار سلوتا	۲۳:۳۰
چونبول مونورز	ناپولی	۲۳:۳۰
سار بر وکت	الهلال	۲۲:۳۰
مونش کلاباخ	الهلال	۲۲:۳۰
لیگ برتر ایران - هفته ۲۰	پیکان	۱۸:۴۵
چهارشنبه ۲۳ آذر ۱۴۰۲	ملوان	۱۸:۴۵
لیگ قهرمانان اروپا	ذوب آهن	۱۸:۴۵
لیگ قهرمانان آسیا	استقلال خوزستان	۱۸:۴۵
لیگ قهرمانان آسیا	گل گهر	۱۸:۴۵
لیگ قهرمانان آسیا	صنعت نفت	۱۸:۴۵
لیگ قهرمانان آسیا	تراکتور	۱۹:۰۰
لیگ قهرمانان آسیا	هودار	۱۹:۰۰
لیگ قهرمانان آسیا	الومینیوم	۱۹:۰۰
لیگ قهرمانان آسیا	مس	۱۹:۰۰
لیگ قهرمانان آسیا	نساجی	۱۹:۰۰
لیگ قهرمانان آسیا	شمس آذر	۱۹:۰۰
لیگ قهرمانان آسیا	فولاد	۱۹:۰۰
لیگ قهرمانان آسیا	سپاهان	۱۹:۰۰
لیگ قهرمانان آسیا	استقلال	۲۰:۰۰
لیگ قهرمانان آسیا	پرسپولیس	۲۰:۰۰
لیگ قهرمانان اروپا	اتلتیکو مادرید	۲۳:۳۰
لیگ قهرمانان آسیا	اینتر	۲۳:۳۰
لیگ قهرمانان آسیا	دور تموند	۲۳:۳۰
لیگ قهرمانان آسیا	ایندوهوون	۲۳:۳۰

تیتربک
پهروز رسایی
روزنامه نگار

چهارشنبه سرنوشت

در اهمیت دربی تهران چه می‌توان گفت که مخاطب نداند؟ این مسابقه تحت هر شرایطی حساس است و مخصوصا حالا که پرسپولیس و استقلال هر دو مدعی سرسخت کسب عنوان قهرمانی هستند، این حساسیت دوجندان شده است. هر کدام که ببرند، یک گام بلند به سمت قهرمانی نزدیک شده‌اند و در عین حال در آستانه سال نو یک عیدی شیرین به هواداران داده‌اند. با این همه به‌طور مشخص می‌توان به اوسمار ویرا و جواد تکونام به‌عنوان چهره‌های ویژه این مسابقه نگاه کرد؛ مربیانی که اگر این مسابقه را با پیروزی پشت سر بگذارند، تغییری چشمگیر در شرایطشان ایجاد خواهد شد.

جواد و جنگی علیه همه
اگر استقلال موفق به شکست پرسپولیس شود، در فاصله ۱۰ هفته به پایان مسابقات فاصله‌اش با قرمزها به ۱۶ امتیاز خواهد رسید و بختش برای کسب عنوان قهرمانی بسیار زیاد می‌شود. تازه به یاد داشته باشید که براساس قانون در صورت برابری امتیازات، این نتیجه بازی رودرو خواهد بود که می‌تواند قهرمان را تعیین کند، بنابراین عملا استقلال ۷ امتیاز از رقیب سنتی جلو می‌افتد می‌بینید که حال و روز سپاهان هم خوب نیست و سخت است که آنها به فرم ایده‌آل برگردند. از سوی دیگر برد در دربی، روحیه آبی‌ها را زیر و رو خواهد کرد. فقط هم همین نیست، برد احتمالی دربی، جواد تکونام را در جبهه‌های جنگ متعددی که پیش روی خودش باز کرده سرریز خواهد کرد؛ از درگیری بی‌پایان با مدیریت باشگاه تا کربی با رقیب سنتی و البته اترناتیو بالقوه‌ای به اسم فرهاد مجیدی. نتایج استقلال در این فصل خوب بوده و ارزش آن مخصوصا با توجه به بضاعت انسانی کمتر استقلال دوجندان می‌شود. با این حال صادقانه باید گفت سبک فوتبال آبی‌ها و نیز بهانه‌جویی‌های بی‌پایان تکونام باعث ایجاد حساسیت‌های منفی در اطراف او شده است. برتری مقابل پرسپولیس اما می‌تواند همه این فاکتورهای منفی را خنثی کند. جواد به‌شدت به این پیروزی نیاز دارد.

اوسمار و رویای طلایی
در آن سوی میدان برتری احتمالی در دربی، به منزله جهشی بلند و حیاتی در رزومه اوسمار ویرا خواهد بود. آقای همیشه دستیار، به شکلی غیرمنتظره و در فضایی پر از انتقاد سرمربی پرسپولیس شد. با این حال نتایج خوب این مربی و مخصوصا نمایش‌های درخشان شاگردانش باعث شده نظر مثبت افکار عمومی را به سمت خودش جلب کند. پرسپولیس حساسی تماشایی شده اما این مزیت می‌تواند بسیار شیرین‌تر شود اگر سرخپوشان در نهایت موفق به کسب عنوان قهرمانی هم بشوند. در این صورت اوسمار برای مدتی طولانی و قابل توجه فرصت کار در پرسپولیس و ساختن تیم مطلوبش را خواهد داشت. شاهراه قهرمانی هم برای قرمزها، از برتری در دربی می‌گذرد. ویرا مقابل تیم فرصت طلب استقلال، با توجه به کمبود مدافع کار دشواری دارد اما اگر این بازی را با تن سلامت رد کند، پادشاه بسیار بزرگی خواهد گرفت. کافی است رقص جواد تکونام در پایان مسابقه رفت را به یاد بیاورید تا بدانید برتری در این دیدار برای هواداران پرسپولیس چقدر دلچسب و حیثیتی خواهد بود. اگر اوسمار این هدیه را به آنها بدهد، اعتمادی ارزشمند و بلندمدت دریافت خواهد کرد.

سوزه روز

همنشینی در جهنم

طی هفته اخیر لیگ برتر، فقط ۲ تیم فخرتشنین صنعت نفت و نساجی بدتر از سپاهان نتیجه گرفته‌اند. در جدول فرم لیگ برتر که بر اساس نتایج بازی آخر تنظیم می‌شود، سپاهان با یک برد و ۵ باخت متوالی فقط ۱۲ امتیاز دارد و در رتبه چهاردهم قرار گرفته است. صنعت نفت و نساجی در این هفته هیچ بردی نداشته‌اند و با ۲ مساوی و ۴ باخت صاحب ۱۲ امتیاز هستند. تفاضل گل آبدانی‌ها در این بازی کمی بهتر از قائمشهری‌هاست و همین موضوع نساجی را در رتبه آخر جدول فرم قرار می‌دهد. یکی دیگر از تیم‌هایی که حضورش در رتبه‌های پایین این جدول غیرمنتظره بوده ذوب آهن است. تیم محمد ربیعی بعد از آن شروع خوب و توفانی در ابتدای فصل حالا دچار افت شده و در بازی اخیر فقط ۱ امتیاز گرفته است. ذوب آهن فقط یک پله بالاتر از سپاهان نشسته و تیم‌هایی مثل استقلال خوزستان و پیکان را بالاتر از خودش می‌بیند. کلا وضعیت اصفهانی‌ها در هفته‌های اخیر اصلا خوب نبوده و این دو تیم در نیم فصل دوم مجموعا یک امتیاز گرفته‌اند! اما در بالای جدول فرم به ترتیب استقلال، پرسپولیس، گل گهر و تراکتور در ۴ رتبه بالا قرار دارند. استقلال در بازی اخیر به ۲ بر دو مساوی رسیده است. پرسپولیس هم ۴ برد دارد اما باخت به آلومینیوم باعث شده این تیم یک امتیاز کمتر از استقلال بگیرد.

دوره جدید ■ شماره ۴۳ ■ صفحه ۸
ضمیمه روزنامه شماره ۹۰۵۲
سه‌شنبه ۲۲ اسفند ۱۴۰۲
۱ رمضان ۱۴۴۵ ■ ۱۲ مارس ۲۰۲۴

همشهری

زندگی در رمضانی

چند روایت از حال و هوای رمضان
در گذشته نه چندان دور

با اسکن این
کیو آر کد
داستان آداب
رمضان در پایتخت
را بشنوید

حال و هوای ماه مهمانی خدادر طهران

مردم تهران قدیم چند روز مانده به ماه مبارک رمضان به استقبال ماه خدا می رفتند. آنها همانطور که روزهای آخر اسفند به شوق رسیدن نوروز خانه تکانی می کردند، روزهای منتهی به ماه رمضان را نیز مشغول خانه تکانی و غبارروبی مساجد می شدند تا تمام شهر برای فرا رسیدن این ماه پر خیر و برکت مهیا شود. تهرانی ها به وقت آغاز ماه مبارک رمضان و نیز در ایام روزه داری آداب و رسوم خاصی هم داشتند؛ از جمله اینکه همه اهل خانه با آب و آینه به پشت بام خانه ها می رفتند تا هلال ماه مبارک را به چشم ببینند و یا رخت و لباس نو به تن می کردند تا با تمام وجود در مهمانی خدا حاضر شوند. اطلاعاتی که در این شماره از همشهری محله می خوانید حاصل نشست «حال و هوای طهر و در ماه خوب خدا» با حضور اردشیر آل عوض، پژوهشگر فرهنگ عامه، همایون عبدالرحیمی، محقق و نویسنده و محمود منبعی، تهران یژوه و نیز گفت و گو با تهران یژوهان، علیرضا زمانی، نصرالله حدادی و داریوش شهبازی است.

محمود منبعی

همایون عبدالرحیمی

اردشیر آل عوض

داریوش شهبازی

نصرالله حدادی

علیرضای زمانی

حکایت توپ افطار قزاقخانه و آب جوجه ضعفا

ماه رمضان در تهران از دیرباز تاکنون با حال و هوای متفاوتی همراه بوده است و نه تنها فضای زندگی شهری، بلکه سبک زندگی مردم تهران را نیز دستخوش تغییر می کرد و در این بین غذا و آماده کردن سفره های سحری و افطاری دارای اهمیتی دوچندان بود؛ از پخت نان در نانواپی ها گرفته تا پخت غذاهایی منحصر به فرد مثل آبگوشت آجیل و آب جوجه و کوفته دست به گردن سفره رنگین این ماه را برای روزه داران تشکیل می داد.

غذا از دیرباز تا امروز نقش تعیین کننده ای در معرفی فرهنگ، آداب و رسوم تهران داشته است. غذاهای اصیل تهرانی که مختص اقلیم و فرهنگ این شهر بوده است در ماه رمضان رنگ و لعاب ویژه ای به خود می گرفت.

جالب اینکه غذاهای سحر و افطار تنوع جداگانه ای داشتند و بسته به نوع فصل تغییر می کردند. عموماً غذاهای سحر در ایام سرد سال پر گوشت و پر چرب بودند و در ایام گرم سال غذاها کم گوشت و کم چرب می شدند. با این حال، از مشهورترین غذاهای سحری مردم تهران قدیم می توان به انواع آبگوشت ها از جمله آبگوشت آجیل، طاس کباب، شامی لپه، کوفته شامی و کوفته دست به گردن اشاره کرد. البته چلوخورش های متنوعی هم مثل چلوخورش قیمه و قرمه و فسنجان و آلو سفناج در این ماه طبخ می شد. در کنار اینها کباب ها و انواع کوکو، مانند کوکوسبزی و سبب مینی، هم برای سفره سحری آماده می شد و همینطور غذاهایی مانند شیرین پلو و شاخ دار پلو هم توسط کدبانوهای تهرانی برای اهل خانواده تهیه می شد.

اما سفره افطار شکل و شمایل دیگری داشت و نقل است که توپ افطار قزاقخانه که به صدا در می آمد، روزه داران با چای شیرین و نان پنیر و گردو روزه خود را باز می کردند. در این ایام تنها سفره افطار و سحر در خانه ها پهن می شد و بنابراین غذاهای سفره افطار ترکیبی از مخلفات و غذا بود؛ غذاهایی مانند انواع آش ها، کوفته شامی، شامی لپه و کوفته دست به گردن که ترکیبی از خودچی و گوشت بود، آماده می شد. اما آب جوجه که طعنه ای بر غذای سفره فقرا بود به سیرابی و شیردان و جگر سفید گوسفندی می گفتند که بر طرفدارترین غذای سفره غذایی قشر ضعیف به شمار می رفت.

چند و چون موسیقی رضانی در طهران

ساکنان قدیم تهران با موسیقی به استقبال ماه رمضان می رفتند. آنها خوش ذوق بودند و برای استقبال از رمضان و نیز پیشواز افطار و سحر، موسیقی رضانی داشتند.

آنها اعتقاد داشتند مهمان با روحیه شاد و سرشار از انرژی به مهمانی می رود، حال آنکه میزبان این سفره گشوده شده، خداوند تبارک و تعالی است.

اردشیر آل عوض، تهران یژوه، با اشاره به این موضوع می گوید: «تهرانی ها با نزدیک شدن به ماه مبارک رمضان، به وسیله موسیقی رضانی، شور و شوق آمدن ضیافت الهی را به مردم منتقل می کردند. شما نمی توانید به مهمانی ای بروید که بهترین ماه خداست ولی غم زده و نالان و ناراحت باشید.»

آل عوض ادامه می دهد: «جالب است بدانید که موسیقی رضانی، یک موسیقی بسیار فاخر دینی است و به وسیله کسانی که الحان خوشی داشتند و کاملاً به موسیقی مسلط بودند اجرا می شد. آنها با این موسیقی و الحان مردم را دعوت، تشویق و ترغیب می کردند که برای ماه مهمانی خدا آماده شوند. در تهران قدیم، اهل کوچه و بازار و نیز صاحبخانه ها در منازل اعیان و اشراف، متناسب با درآمدشان از کسانی دعوت می کردند و قاعده این بود که تا شب نوزدهم تمام اشعاری که خوانده می شد، در مناجات خوانی ها، در آمادگی برای سحر، استقبال از افطار، نویددهنده بود و شادی و ذوق و شوق را به همراه داشت. اما برای حدود ۱۰ شب این موسیقی تغییر می کرد. از نوزدهم رمضان که شب ضربت خوردن مولای متقیان بود، این شادی جمع می شد و نوعی حزن و اندوه در زبان کسانی که شاعر و مداح بودند، جریان پیدا می کرد و مدح می شد. این مدح و نوحه ها تا روز ۲۶ ماه مبارک رمضان یا شب ۲۷ این ماه - به عبارتی شب این ملجم کشان - ادامه پیدا می کرد و دوباره بعد از انجام رسوم این شب، اهالی با شادی و شور به استقبال عید سعید فطر می رفتند.»

شیخ جعفر شوشتری و باشکوه ترین مجالس ماه خدا

در دوران حکومت ناصرالدین شاه، شیخ جعفر برای سفر به خراسان و زیارت حرم امام رضا (ع) برای مدتی در تهران ساکن شد.

اردشیر آل عوض درباره حضور شیخ در تهران می گوید: «شیخ جعفر به تهران آمد و مدتی را در خانه ملاعلی کنی که تولیت مدرسه مروی تهران را برعهده داشت ساکن شد. شیخ جعفر هر روز نماز را در مسجد مروی می خواند و پس از آن حدود ۲ ساعت منبر می رفت و پس از مدتی به دلیل افزایش جمعیت برای نماز و موعظه به مدرسه سپهسالار می رفت چون مسجد مدرسه مروی ظرفیت مریدان شیخ را نداشت. آن سال شیخ ماه رمضان را در تهران ماند و سخنرانی های معروف خود را درباره دعاهای رمضان بیان کرد.»

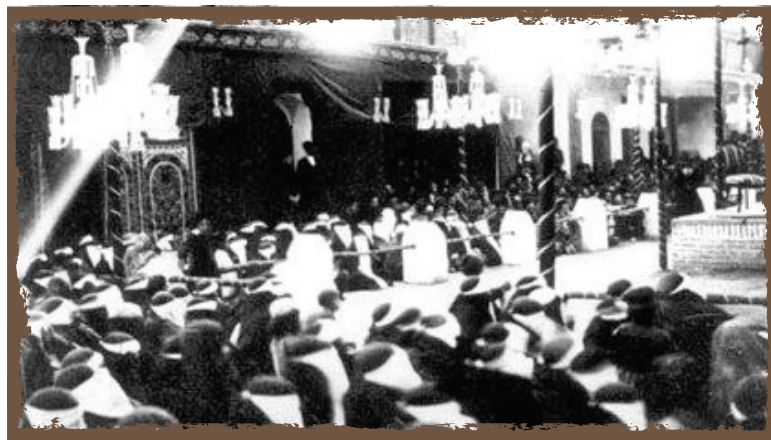
زمانی که شیخ جعفر شوشتری وارد تهران شدند انبوه مردم از جمله سفیر کشور روسیه به ملاقات ایشان رفتند. مردم تقاضای موعظه کردند و مرحوم شوشتری بنا به اصرار مردم، سرش را بلند کرد و فرمود: «مردم! آگاه باشید که خدا در همه جا حاضر است و به نهفته سینه ها داناست.»

مرحوم عبدالله مستوفی در این باره می نویسد: «ناصرالدین شاه مسجد نیمه تمام سپهسالار را برای نماز خواندن حاجی شیخ جعفر تعیین کرد. در تهران هیچ نظیر این جمعیت و جماعت دیده نشده بود. عده مکبران شاید از صد نفر زیادتر بود که هم صدا موقع رسیدن رکوع و سجود و قیام و قعود را اعلام می کردند. حاجی شیخ جعفر بعد از نماز، منبر هم می رفت، مردم برای رسیدن به نزدیک منبر از دحام عجیبی داشتند. حاجی شیخ جعفر بعد از نماز به مشهد رفت و ماه محرم مراجعت کرد باز هم ۱۵-۱۰ روزی در مسجد سپهسالار نماز خواند و منبر رفت.»

محسوب می شود، مردی که مجالسش آنقدر شلوغ می شد که می گویند ناصرالدین شاه با لباس مبدل در آن شرکت می کرد.

سخنوری و شرح دعاهای ماه مبارک رمضان باعث شده بود تا مجالس شیخ پر مخاطب باشد. اردشیر آل عوض، تهران یژوه، در این باره می گوید: «در ماه مبارک رمضان سخنوران و روضه خوانان زیادی به منبر می رفتند. اما زمانی که شیخ جعفر شوشتری وارد تهران شد، مجالس او جای سوزن انداختن نداشت. ایشان برخلاف دیگران، دعاهای ماه رمضان را با شرح های اخلاقی ساده و قابل فهم برای عموم مردم مطرح می کرد. در آن زمان سخنوران سعی می کردند نکات اخلاقی را در قالب دعا و روضه به گوش مردم برسانند تا اینکه در دوره آیت الله فلسفی سبک سخنوری ها کمی تغییر کرد و موضوعات سیاسی به وضوح مطرح می شد.»

مجالس ماه رمضان شیخ جعفر شوشتری از باشکوه ترین مجالس روضه خوانی و سخنوری در تهران عهد قاجار

حیات شبانه و تغییر ساعت کار مشاغل

مشاغل در ماه مبارک رمضان در تهران قدیم ۲۴ ساعته می‌شدند؛ مشاغلی که رونق می‌گرفتند و مشاغلی که تا آخر این ماه تعطیل بودند. حتی ساعت فعالیت کاسبان هم در این ماه تغییر می‌کرد و برخلاف امروز، مغازه‌داران روز استراحت و شب کار می‌کردند.

همایون عبدالرحیمی، نویسنده و محقق، در این باره می‌گوید: «اغلب کاسبان غیر از بقال و قصاب و خباز، به دلیل شب زنده‌داری، تا ظهر روز بعد خواب بودند. شغل‌هایی مثل غذاپز، چلو برای ناهار، شیربرنج‌پزی و حجامت هم تعطیل بودند و مطرب‌ها هم به حرمت ماه رمضان کسب و کاری نداشتند. در عوض کسب و کار وصیتنامه‌نویس، کتاب‌دافروش، قرآن‌فروش، بره‌کشان حمامی، ساعت‌ساز، معرکه‌گیر و مسئله‌گو، فروشندگان سجاده و جانماز و... رونق می‌گرفت. ماه رمضان آن سال‌ها به دلیل نبود رسانه و ضعف اطلاع‌رسانی به گونه دیگری اتفاق می‌افتاد. در واقع حیات شبانه شکل می‌گرفت. روزها تلاش و تکاپوی زیادی از سوی مردم صورت نمی‌گرفت. حتی ساعت مکتبخانه‌ها هم کم می‌شد. بچه‌ها صبح‌ها ۲ ساعت و عصرها ۳ ساعت به مکتب می‌رفتند و به جای درس احکام یاد می‌گرفتند. صاحب‌کارها بر کارگر خود آسان می‌گرفتند و تانیمه‌روز از آنها کار می‌خواستند. هنگام غروب همه گوش به‌زنگ بودند تا توپ شلیک شود و بتوانند افطار کنند.»

جعفر شهری در کتاب طهران قدیم می‌نویسد: «... تعطیلی کسب و تجارت مخصوصاً در نصفه اول روزهای ماه رمضان و خاصه تعطیلی کامل پزنده‌های نهار بازاری از قبیل چلوپزی، دیزی‌پز، یخنی‌پز، شیربرنج‌پز، قهوه‌چی، مطرب و لوطی و امثال آن و کسادگی کار حکیم و دوافروش و زالویی و حجامت‌چی و دلاک و رگ‌زن و دندان‌ساز و سلمانی و مشاطه و در مقابل، خلاف اینگونه کسبه، کسبه‌ای بودند که این ماه، ماه کسب و کار و بره‌کشان‌شان بود، مانند حمامی‌ها، ساعت‌سازها و علما و واعظ، معرکه‌گیرها، مسئله‌گوها، فروشندگان قرآن و کتاب دعا و عکس و شمایل‌پیغمبر و امام و فروشندگان سجاده و جانماز و مقنعه و... رواج کامل وصیت و وصیتنامه و تعیین وصی و قیام و ناظر و اقدام به امور خیریه و تهیه موقوفات و تصفیه محاسبات و حلال کردن دارایی و اموال شبه‌ناک و...»

چاووش خوان‌ها؛ از الوداع خوانی تا حضور در رادیو ارگ

می‌دادند. چاووش خوان‌ها و به‌عبارتی، بیدارباش گوه‌ای ماه رمضان در طهران قدیم، افراد مؤمن و متدین بودند و در برابر همه ناملازمات دوره رضاشاه تسلیم نشدند و این سنت را تا آخرین روز ماه رمضان بجا می‌آوردند. چاووش خوانی انتهای یا الوداع خوانی، سنتی بود که در ۳ روز آخر ماه رمضان توسط چاووش خوان‌ها به‌جا می‌آوردند و رسم بود که در آخرین سحرگاه ماه رمضان از مردم پایتخت، عیدی و فطره دریافت می‌کردند.»

با شروع به کار رادیو در ساختمان میدان ارگ و پخش اذان و مناجات از رادیو، سنت چاووش خوانی هم آرام‌آرام کمرنگ شد. آل عوض می‌گوید: «برخی چاووش خوان‌های معروف، مثل سیدجواد ذبیحی که به دستگاه‌های موسیقی سنتی تسلط عجیبی داشت و سیدعباس صالحی که مشهورترین چاووش خوان شمیران بود، به رادیو راه پیدا کردند و مردم تهران به جای کوچه و پس‌کوچه‌های شهر، صدای آنها را از رادیو می‌شنیدند.»

و برای بیدار کردن مردم با ضرباتی آرام به دیوار خانه‌ها می‌کوبیدند و اهالی پایتخت از کار این افراد خشنود بودند. رسم چاووش خوانی در ماه رمضان در دوره قاجار به شدت در پایتخت رواج پیدا کرد، اما باروی کار آمدن پهلوی اول، چاووش خوان‌ها در تنگنا قرار گرفتند. نقل است که در این دوره، برخی چاووش خوان‌ها توسط قزاق‌های کلاه‌آبی به شدت مورد ضرب و شتم قرار گرفتند و برخی دیگر به جرم «بانگ چاووشی» در کوچه‌های پایتخت، ۳ روز حبس را تحمل می‌کردند.

رضاشاه بر این باور بود که ممکن است بر اثر نواخته شدن دهل، مردم در مناطقی از پایتخت تجمع کنند و به همین دلیل این سنت را تهدیدی برای امنیت پایتخت می‌دانست.

اردشیر آل عوض، محقق فرهنگ عامه، در این باره می‌گوید: «پیش از اینکه بلندگو در مساجد باب شود، برخی از مردم با کوبیدن بر طبل، نواختن بوق، زدن به در خانه مردم و به صدا درآوردن جرس‌ها، آمدن سحرگاه ماه رمضان را نوید

یکی از سنت‌های پسندیده تهران‌نشین‌های قدیم، چاووش خوانی در ماه رمضان بود. چاووش خوان‌ها افراد خوش‌صدایی بودند که در سحرگاه ماه رمضان با دهل نوازی، آمدن ماه مهمانی خدا را نوید می‌دادند و مردم را برای بیدار شدن در سحرگاه و به‌جا آوردن آداب سحرگاه می‌کردند.

برخی چاووش خوان‌ها با خواندن اشعار در وصف ماه رمضان، بشارت می‌دادند که ماه رمضان رسیده و برخی دیگر با خواندن مناجات مردم را از رسیدن ماه رمضان آگاه می‌کردند. از برادران همدانی که از اعظان خوش‌صدای تهران در دوره ناصری بوده‌اند به‌عنوان نخستین چاووش خوان‌های تهران نام می‌برند. بسیاری از چاووش خوان‌ها با الگو برداری از آنها به صورت گروهی در کوچه پس‌کوچه‌های تهران به اصطلاح چاووش خوانی می‌کردند.

جعفر شهری در کتاب «طهران قدیم» نوشته که برخی از چاووش خوان‌ها در کنار مناجات خوانی، به وقت سحر

ماجرای چشم خروس و توپ در کردن در ارگ و توپخانه

حدادی می‌گوید: «قبل از شلیک توپ، برخی از مردم برای تشخیص وقت افطار از شیوه «کاه‌زردی» استفاده می‌کردند؛ به این معنی که اگر زردی کاه روی دیوار دیده نمی‌شد، هنگام افطار فرار سیده بود. رسم «چشم‌خروس» هم بود که اگر چشم خروس از حالت گرد به حالت خطی در می‌آمد، زمان غروب آفتاب و افطار بود. یک رسم کمتر شنیده شده هم این بود که سایه چراغ گردسوز باید زیر چراغ قرار می‌گرفت تا وقت افطار برسد.»

بعد از شلیک توپ در میدان‌های ارگ و توپخانه، شیوه‌های سنتی برای پی‌بردن مردم تهران به وقت سحر و افطار کمرنگ شد تا اینکه سال ۱۳۲۲ و ۳ سال بعد از شروع به کار رادیو، برای نخستین بار بانگ اذان از رادیو پخش شد تا اوقات شرعی به‌طور دقیق برای مردم مشخص شود.

قرار گرفتند. چنان که جعفر شهری در کتاب طهران قدیم این سنت نوپا را با نقل روایتی عجیب بازگو می‌کند و می‌نویسد: «غوغا و هیاهو در وقت سحر و افطار به جایی رسید که شهر یکپارچه بانگ و فریاد می‌شد، تا جایی که نقل است دیپلماتی اروپایی هنگام سحرگاه ماه رمضان وارد تهران می‌شود و با تماشای غوغا و ولولوله مردم به گمان آنکه مردم به اعتراض برخاسته‌اند یا انقلاب شده فرار می‌کند و به کشورش باز می‌گردد.» گفته می‌شود توپ قدیمی میدان ارگ هم اکنون در محل سابق باشگاه افسران که امروز بخشی از ساختمان وزارت امور خارجه را در بر می‌گیرد نگهداری می‌شود.

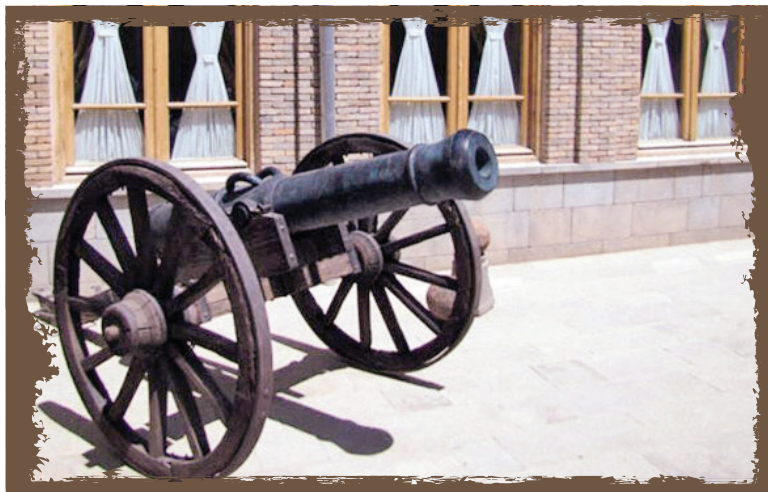
قبل از ماجرای توپ در کردن در میدان‌های ارگ و توپخانه، برخی از اهالی پایتخت برای آگاهی از وقت افطار به شیوه‌های مختلفی متوسل می‌شدند.

در دوره قاجار که هنوز رادیو و تلویزیون شروع به کار نکرده بود و صدای اذان از مناره و ماذنه مساجد پایتخت پخش نمی‌شد، شیوه‌های سنتی برای بیدار کردن مردم در سحرگاه و آگاه شدن از آنها از موعد افطار رایج بود.

در عهد قاجار برای آنکه تهران‌نشین‌ها و اهالی قریه‌های اطراف تهران به‌راحتی از وقت سحر و افطار آگاه شوند، حکومت از شیوه شلیک توپ بهره می‌برد. شلیک توپ به وقت سحر و افطار شیوه‌ای بود که در مقایسه با چاووش خوانی و طبالی یک سنت شکنی بزرگ به حساب می‌آمد. قبل از این ماجرا، عده‌ای تحت عنوان طبال با طبل‌های بزرگ به کوچه و پس‌کوچه‌های تهران می‌رفتند و چنان بر طبل می‌کوبیدند تا مردم از وقت سحر و افطار آگاه شوند. طبال‌ها در کنار چاووش خوان‌ها در دوره قاجار مسئولیت اطلاع‌رسانی عمومی در ماه رمضان را برعهده داشتند، اما استقرار توپ در دو میدان بزرگ شهر، تهران‌نشینان را با پدیده‌ای جدید مواجه کرد که قبلاً در کشورهای اسلامی سنت رایجی بود.

برخی منابع مکتوب به استقرار توپ‌های ارتش در چند میدان تهران و شلیک توپ در وقت سحر و افطار اشاره کرده‌اند، اما نصرالله حدادی، تهران‌شناس، معتقد است توپ‌ها فقط در دو میدان تهران مستقر بودند: «اواخر دوره قاجار دو دستگاه توپ در میدان‌های ارگ و توپخانه مستقر کرده بودند، اما توپ در کردن از میدان ارگ سر و صدای بیشتری داشت و توجه مردم را جلب می‌کرد. هنگام سحر و افطار ۳ توپ شلیک می‌شد و تقریباً همه مردم صدایش را می‌شنیدند.»

آنطور که در منابع تاریخی آمده، شیوه توپ در کردن در ماه رمضان از دوره ناصرالدین‌شاه در تهران رواج پیدا کرد و تا دوره پهلوی اول ادامه داشت و اهالی پایتخت در سال‌های ابتدایی تحت تأثیر این شیوه

هجوم دستفروشی‌ها به مسجد سپهسالار و امامزاده زید

رسمی به نام آجیل و پیراهن مراد

ماه رمضان برای اهالی تهران قدیم با رسم دیرین آجیل مراد پیوند خورده بود. تهرانی‌ها روز بیست و هفتم ماه مبارک رمضان «آجیل مراد» می‌خوردند که تهیه آن آداب و رسوم خاص خود را داشت. آجیل مراد اگرچه مواد آشنایی چون خرما، پسته، فندق، نخودچی، بادام و شکر پنیر داشت اما یک آجیل معمولی نبود. رسم بود وقتی بیست و هفتمین روز ماه مبارک رمضان از راه می‌رسید، مردم روزدهار، آجیل‌ها را از افرادی که نام‌شان محمد، علی و فاطمه است می‌گرفتند و به عنوان شب‌چره پیش از سحر می‌خوردند.

همچنین خانم‌ها در این روز پیراهن سفیدی می‌دوختند که به «پیراهن مراد» شهره بود. پیراهن مراد، جامه‌ای بود که فرد حاجتمند برای روا شدن آرزویش بر تن می‌کرد و یکی از انواع نذرهای مربوط به ماه رمضان محسوب می‌شد. داریوش شهبازی، تهران‌پژوه، درباره آداب دوخت لباس مراد می‌گوید: «تهرانی‌های قدیم معتقد بودند که با پوشیدن این پیراهن حاجتشان برآورده‌تر می‌گردد و از جمله بخت دخترشان گشوده می‌شود.» علیرضا زمانی، تهران‌پژوه، درباره تهیه پارچه در روز بیست و هفتم ماه رمضان می‌گوید: «علاوه بر تهیه آجیل مراد، در این روز افرادی که حاجتی در دل داشتند از مغازه پارچه‌فروشی پارچه تهیه می‌کردند. رسم بر این بود که افراد حاجتمند تکه‌های پارچه را برای دوخت پیراهن مراد از ۴۰ نفر درخواست کنند. همچنین رسم بود که برای تهیه پارچه به یک مغازه پارچه‌فروشی رو به قبله بروند.» به گفته شهبازی، بانوان پارچه را به مسجد آورده و به همراه چند نفر دیگر از بانوان شروع به دوخت این پیراهن می‌کردند. دوختن پیراهن از صبح شروع شده و باید تا قبل از آن به پایان می‌رسید و بعد از نماز آن را به تن صاحب حاجت می‌کردند. آنها در حالی که به پارچه کوچک می‌زدند این اشعار را با هم می‌خواندند: این ملجم بن مراد / لعنت حق بر تو باد! شهبازی می‌گوید: «در اواخر سلطنت قاجار به که چرخ خیاطی در منازل اعیان و اشراف راه یافت، زنان رجال برای دوختن پیراهن مراد چرخ خیاطی خود را به وسیله نوکران خود به مسجد می‌فرستادند تا مراد آنها هم داده شود.»

امامزاده زید را تجار در ماه رمضان موقتاً اجاره می‌کردند و هر یک شعبه‌ای از دکان خود را به آنجا می‌بردند و نمایشگاهی ترتیب می‌دادند و این بهترین تدبیر برای فروش کالاها و امتعه بود. مردم، به خصوص طبقه اعیان، به این محل می‌آمدند و خلاصه و سرگل همه چیز در آنجا جمع بود. بر فرض که چیزی نمی‌خواستند بخرند، در صحن امامزاده گردش می‌کردند و وقت می‌گذراندند و این کار را طوری در نظر می‌گرفتند که وقتی به خانه برسند، وقت افطار، یک‌راست سر سفره گسترده بروند. البته گردش هم در مسجد شاه می‌کردند.

سنت بازارگردی در ماه رمضان تا دوره مظفرالدین‌شاه ادامه داشت، اما از وقتی ماه رمضان به زمستان افتاد و گردش و تفریح در فضای آزاد مسجد سپهسالار و حجره‌های امامزاده زید (ع) مطلوب نبود، فراموش شد.

دستفروشی‌ها پیدا می‌کردند. البته عده‌ای صرفاً به رسم بازارگردی در ماه رمضان به مسجد سپهسالار می‌رفتند و در منابع مکتوب آمده که ناصرالدین‌شاه و جمعی از درباری‌ها یکی دو بار به قصد بازارگردی وارد مسجد سپهسالار شدند و چند ساعت در حوالی سرچشمه پرسه زدند.

سنت بازارگردی در ماه رمضان در چند نقطه دیگر پایتخت از جمله امامزاده زید (ع) هم رواج داشته است. تاجران معروف حجره‌های امامزاده را در ماه رمضان به‌طور موقت اجاره می‌کردند و با این کار شعبه‌ای از دکان‌شان را به این مکان می‌بردند تا از شلوغی و ازدحام اطراف امامزاده درآمدی کسب کنند. مردم، به‌ویژه طبقه اعیان، به امامزاده زید می‌رفتند و به گونه‌ای بازارگردی می‌کردند که هنگام افطار به خانه‌هایشان برسند و سر سفره افطار بنشینند. در دوره‌های سابق بر این دوره، حجره‌های صحن

بازارگردی و خرید دستفروشی‌ها در ماه رمضان در تهران قدیم رایج بود و مردم، به خصوص طبقه اعیان، بعد از نماز ظهر و عصر برای گذراندن وقت به بازار می‌رفتند و در بیشتر موارد با دست پر به خانه برمی‌گشتند. رسم بود که مردم به دکان‌های خرازی و بزاز می‌زدند و سرزدن به دکان پررونق حاجی ابوالفتح بلورفروش در محله چاله‌میدان هم یک سنت مشترک بود.

رسم بازارگردی در ماه رمضان آرام‌آرام به صحن مسجد سپهسالار قدیم در حوالی بازار سرچشمه کشیده شد. نقل است که در صحن مسجد سپهسالار به حدی ازدحام می‌شد که مردم راهی به داخل صحن پیدا نمی‌کردند. راهرو سمت حوضخانه به زنان و راهرو سمت چپ به مردها اختصاص داشت و مأموران نظامیه هم بر امور دستفروشی‌ها نظارت می‌کردند.

خرازی‌ها، بلورفروش‌ها و سمساری‌ها حوالی ایوان چهل‌ستون بساط‌شان را پهن می‌کردند و این بخش از مسجد به فروش متاع‌هایشان و مایحتاج عمومی مردم تبدیل می‌شد. شلوغی و ازدحام داخل مسجد سپهسالار کاسبان خیابان نظامیه و بهارستان فعلی را هم به صرافت می‌انداخت که بساط جلوی دکان‌هایشان را رنگین‌تر کنند و به این ترتیب، حد فاصل خیابان بهارستان تا چهارراه سرچشمه هم در قرق آنها بود.

بین اهالی تهران کمتر کسی بود که در ماه رمضان دست‌کم یک‌بار به مسجد سپهسالار و حوالی آن نرفته باشد و خیلی‌ها اجناس و لوازم مورد نیازشان را لایه‌لای بساط

کسادی بازار نان خراسانی و بربری

این ماه بود. جالب است که این نان‌ها را کم‌نمک درست می‌کردند تا همه بتوانند راحت از آن استفاده کنند. دیگر نان‌ها از جمله «نان خراسانی»، لواش و بربری نیز طالبین فراوانی داشتند، اما از آنجا که بربری و خراسانی حجیم بودند و بعضاً میان‌شان خمیر باقی می‌ماند و لواش نازک بود، اقبال عمومی به سمت سنگک و تافتون بود و دلیل دیگر سبوس‌دار بودن آن نان‌ها در آن روزگار بود که علاوه بر تسهیل در هضم غذا، ارزش غذایی بیشتری داشت.

همچنین در میان نان‌ها، نان طرشتی یا کماج طرشتی هم طرفداران بسیار داشت؛ شیرمال روغن دار با طعم و عطری خاص که با آرد گندم خالص با شیر و تخم‌مرغ پخته می‌شد.

گندم، قوت لایموت ساکنان تهران قدیم بود و فقط در نانوايي‌ها نان سنگک و تافتون پخته می‌شد. نانوايي‌ها در این ماه، مثل تمامی ماه‌های سال، پر از مشتری و طالبان نان بودند، اما از آنجا که فقط دو وعده پخت در طول روز انجام می‌دادند، طبیعی بود که پیش از افطار با ازدحام مشتری مواجه شوند و این بهترین فرصت بود تا نانوايان خلوص نیت خود را نشان دهند. اردشیر آل عوض، تهران‌پژوه، در این‌باره می‌گوید: «در این ماه، نان سنگک پنجه‌خورده، کنجدی، سیاهدانه‌ای، دوباره‌تنور، قهوه‌ای و بغل‌تنور، مطبوع‌ترین نان‌ها بود و مردم اساساً از خوردن نان‌های حجیم دوری می‌کردند. بعد از نان سنگک، تافتون که دوباره تنور می‌شد و بیشتر در «خشکه‌پزی»‌ها عرضه می‌شد، نان مطبوع مردم در

زورخانه‌گردی؛ رسم پهلوانان تهرانی در ماه مهمانی خدا

زنان برای تهیه افطار و سحر جایزه می‌گرفتند

نقش زنان در برپایی آیین ماه مبارک رمضان در تهران قدیم بسیار پررنگ بود؛ آدابی که مختص به زنان بوده و آنها با شروع ماه مبارک رمضان خود را به انجام آنها موظف می‌کردند.

زنان قبل از شروع فصل روزهداری دست‌به‌کار می‌شدند. آنچه آنها چند هفته قبل از ماه رمضان انجام می‌دادند در گذراندن یک‌ماه‌روزهداری آرام و خوش بسیار نقش داشت. اردشیر آل عوض، تهران‌پژوه، در این باره می‌گوید: «زنان اول خانه را برای ماه رمضان آماده می‌کردند و بعد خود را آراسته می‌کردند. در حقیقت همانگونه که برای عید نوروز خانه‌تکانی می‌کردند برای ماه رمضان هم خانه تمیز و پاک می‌شد. کدبانوها خانه را آب و جاسو می‌کردند و مردان هم برای غبارروبی مساجد رهسپار می‌شدند. زنان معمولاً لباس می‌دوختند و چادرهایی که برای این ماه می‌پوشیدند بلند بود و حتماً روینده می‌زدند. محال بود زنی در ماه رمضان سرخاب و سفیدباد بزند.»

یکی از سنت‌های جالب زنان تهرانی کیسه‌دوزی بود که به نیت افزایش رزق و روزی و برکت در این ماه انجام می‌شد. این رسم در روستاهای تهران، به خصوص روستای طرشت، بسیار باب بود. زهر محمدی، بانوی طرشتی، می‌گوید: «یادم می‌آید سنت کیسه‌دوزی را زنان روستا هر سال انجام می‌دادند. تکه‌های پارچه‌های تمیز را جمع می‌کردند و با آنها کیسه‌های کوچک درست می‌کردند. این رسم بیشتر در شب بیست و نهم ماه رمضان انجام می‌شد. درون کیسه‌ها هم بادعا و تسبیح و مهر و گاهی طعام پر می‌شد که به نیت سلامتی و رزق و روزی بود.»

از دیگر وظایف زنان در ماه رمضان آماده‌سازی افطار و سحر بود. آنقدر که جعفر شهری در کتاب خود می‌نویسد: «یکی از رسوم جالب تهرانی هادر ایام قدیم این بود که برخی از مردها به زن‌های خود که سحرها زودتر از بقیه بیدار می‌شدند و غذای بهتری تهیه می‌کردند جایزه و انعام می‌دادند. از بعد سحر تا ۲ ساعت به ظهر همه می‌خوابیدند و سپس از آن مردها از خانه خارج شده و به سرکار خود می‌رفتند.»

زنان برای تهیه غذا، آذوقه و وسایل مورد نیاز طبخ را از چند هفته قبل از ماه رمضان آماده می‌کردند. زری میوه‌چی، از اهالی قدیمی تهران، از خاطرات خود از محله گلوبندک می‌گوید: «یادم می‌آید برای پخت آش رمضان از لوبیاهایی استفاده می‌کردیم که مادرم قبلاً خشک کرده بود. سبزی خشک کردن هم که رسم اغلب زنان تهران بود تا دستشان برای پخت‌وپز خالی نباشد.»

هدیه به دخترکانی که روزه کله گنجشکی می‌گرفتند باب بود و برای تشویق روزهداری، برایشان شیرینی و غذای خوش طعم درست می‌کردند.

در سه شب قدر نیز زنان قرآن به سر می‌گرفتند، دعای جوشن کبیر می‌خواندند و در پایان هر بند گلاب و شیسیرینی بخش می‌کردند؛ این رسم بیشتر برای زنان اعیان و درباریان بود.

در این ماه فعالیت‌های پهلوانان و ورزشکاران متوقف نمی‌شد و تا سحر درهای زورخانه باز بود. بهانه این آیین تنها صلح‌رحم نبود. هر چند بهانه‌ای برای دیدن دوستان و به خصوص پهلوانان زورخانه‌های مختلف بود، ولی انگیزه اصلی آیین زورخانه‌گردی حل‌وفصل مشکلات مردم در ماه خدا بود.

به موازات سنت نیک زورخانه‌گردی در ماه رمضان، در تهران قدیم رسم نیکی به نام گل‌ریزان انجام می‌شد و همچنان این رسم در میان ورزشکاران و پهلوانان زورخانه‌های شهر ماندگار است و انجام می‌شود. عبدالرحیمی درباره رسم گل‌ریزان ماه رمضان می‌گوید: «سنت بسیار نیک و پسندیده‌ای بود. در حقیقت روزهداری را به عمل به نمایش می‌گذاشتند. سعی می‌کردند جویشی احوال همدیگر باشند و در گود زورخانه مشکلات را حل‌وفصل کنند. ورزشکاران و

زورخانه‌گردی و گل‌ریزان در ماه مبارک رمضان از قدیمی‌ترین سنت‌های تهرانی‌هاست که همچنان جان دارد و با حلول ماه رمضان در میان پهلوانان و مردم انجام می‌شود.

ماه مبارک رمضان ماه جان‌بخشیدن به فضایل اخلاقی و همدلی و نوع‌دوستی از روزگار قدیم بهانه‌ای برای انجام فعالیت‌های عام‌المنفعه بود. همایون عبدالرحیمی، نویسنده و تهران‌پژوه، درباره آیین زورخانه‌گردی در ماه مبارک رمضان می‌گوید: «آیین زورخانه‌گردی ماه مبارک رمضان یکی از سنت‌های دیرین ورزش زورخانه‌ای و پهلوانی بوده است که بیشتر جنبه صلح‌رحم در ماه رمضان دارد، به این صورت که زمانی افرادی برای بازدید به زورخانه‌های می‌روند، بعد از آن همگی افراد همراه یکدیگر به زورخانه بعدی خواهند رفت و این روند ادامه پیدا می‌کند. جالب اینکه

راه و روش کاسبی و حکایت ترازوها

راه و روش‌های کاسبی در این ماه می‌گوید: «کاسبان در این ماه بیشتر از ایام دیگر به ترازوهایشان، حساس بودند. ترازوها و باسکول‌هایشان را اواخر شعبان حتماً چک می‌کردند یا سنگین‌تر می‌گرفتند تا کم‌فروشی در معامله صورت نگیرد. حتماً در بازار جنس باکیفیت می‌آوردند و سعی می‌کردند جنس‌هایشان را ارزان‌تر بدهند. همچنین با خوشرویی با مردم رفتار می‌کردند. این رفتار کم‌وبیش در بازار همچنان دیده می‌شود.

علاوه بر این، صبح‌ها که بازاری‌ها می‌آمدند، اول قرآن را روی میز می‌گذاشتند و قرآن‌شان را می‌خواندند. آن دوران در بازار، درس مکاسب برگزار می‌شد، به همین خاطر اوستاها، شاگردهایشان را می‌فرستادند که درس مکاسب ببینند. بازار اغلب در این ماه بعد از نماز ظهر تعطیل می‌شد. در آن دوران می‌بینیم که رمضان، ماه دوستی، رفع کدورت‌ها، ماه آشتی‌کنان و طلب بخشش از دیگران بود.

مغازه‌داران و کاسبان بازار تهران در ایام ماه رمضان بیشتر مراقب بودند که حق الناس و حق الله برگردشان نیفتد. به همین دلیل، خرید و فروش اجناسشان را با وسواس انجام می‌دادند تا حقی ضایع نشود. در میان مردم تهران قدیم همانقدر که کفران نعمت مطرود بود، هیچ شکمی گرسنه نمی‌ماند و کافی بود در کوچه و خیابان کسی ندای گرسنگی سر دهد؛ در اندک مدتی، در خانه‌ها باز می‌شد تا ثواب این عمل صواب، نصیب نخستین کسی شود که آن گرسنه را سیر کرده بود.

در همین ماه بود که اعمال خلاف اخلاق و شرع به حداقل خود می‌رسید و چه بسا بسیاری از اعمال مطرود ترک می‌شد و افراد با درس‌گیری از عمل خود، اعمال نکوهیده را به کناری می‌گذاشتند. هر چند همیشه بوده‌اند و هستند افرادی که تمامی روزهای هفته، ماه و سال برایشان یکی است و به روزمرگی افتاده‌اند.

همایون عبدالرحیمی، نویسنده و محقق، درباره برخی از

نذرهای خاص تهرانی‌ها؛ از ظرفشویی تا خرید خروس چهل تاج

شروع می‌شد. شهر حال و هوای دیگری پیدا می‌کرد؛ گویی قرار بود نوروز دوباره از راه برسد. مساجد در ماه رمضان شلوغ‌تر از هر زمان دیگری می‌شد و به همین دلیل مردم طبق نذری هرساله، فرش و زیراندازهای خود را به مسجد می‌آوردند و در حیاط مسجد پهن می‌کردند تا نمازگزاران بتوانند تا پایان ماه مبارک رمضان روی این فرش و قالیچه‌ها نماز بخوانند. مردمی که فرش و قالیچه خود را به مسجد می‌بردند، این کار را نوعی تبرک به شمار می‌آوردند. جارو کردن فرش‌ها و شستن ظرف و قابلمه مخصوص نذری یا استکان‌های چای از نذرهای خاص تهرانی‌ها در ماه مبارک رمضان بود که برخی آن را در طول ماه مبارک رمضان هر روز در مساجد انجام می‌دادند. عبدالرحیمی درباره یکی دیگر از نذرهای خاص توضیح می‌دهد: «نظافت سرویس‌های بهداشتی عمومی مساجد و محله یکی از نذرهای خاص مردم تهران قدیم برای استقبال از ماه مبارک رمضان بود. عده‌ای داوطلبانه و برای ادای نذر خود یا برآورده شدن حاجات، تمیز کردن توالت‌های عمومی و به خصوص مسجد ابر عهده می‌گرفتند.»

شستن ظروف سفره‌های افطار و سحر از نذری‌های خاص تهرانی‌های قدیم به‌ویژه در اطراف بازار تهران و مولوی بود؛ نذری که همچنان در بسیاری از محله‌های تهران انجام می‌شود. آنها بدون در نظر گرفتن اینکه نذری افطار بر عهده چه کسی بوده، سراغ شستن ظرف و دیگ می‌رفتند. هم‌اکنون عبدالرحیمی که ۱۵ سال است که در حوزه تهران پژوهی فعالیت می‌کند و چندین جلد کتاب درباره آداب و هنر تهران قدیم به رشته تحریر درآورده است، می‌گوید: «نذرهای خاص تهران از سال ۱۳۰۰ به بعد و در زمان قاجار با شور و اشتیاقی وصف‌نشدنی از چند روز مانده به ماه مبارک رمضان

در تهران قدیم آداب و رسوم خاص دیگری هم برای ماه رمضان وجود داشت که اکنون تنها خاطره‌ای از آنها باقی مانده است. داربوش شهیازی، تهران پژوه، می‌گوید: «در سال‌هایی که ساعت زنگ‌دار باب نشده بود، بعضی‌ها نذر می‌کردند تا همسایه‌ها را به روش‌های مختلف برای سحر بیدار کنند. یکی از راه‌ها، کوبیدن در خانه همسایه‌ها بود و راه دیگر که البته منسوخ شده، خریدن خروس بود. آنها وجود خروس را در خانه خوش‌یمن می‌دانستند، به خصوص خروس سفید چهل تاج که نشانه خیر و برکت بود. برخی قبل از شروع ماه مبارک رمضان، خروس سفید چهل تاج می‌خریدند که وقت سحر برایشان بخواند و بیدارشان کند.»

آداب به دار کشیدن ابن ملجم

شب ۲۷ ماه مبارک رمضان در تهران قدیم آداب و رسوم خاص خودش را داشت. از بار گذاشتن کله پاچه تا به دار کشیدن ابن ملجم. آنطور که در منابع تاریخی آمده همزمان با ۱۹ ماه مبارک رمضان و ضربت خوردن حضرت علی (ع)، مراسم احیای شب قدر و عزاداری در طهران برپا می‌شد و تا شب هفتم شهادت مولا علی (ع) ادامه داشت. اما رسم خاصی در شب ۲۷ ماه رمضان انجام می‌شد که به «مرادکشون» یا «ابن ملجم‌کشون» معروف بود.

این مراسم برای ساکنان تهران قدیم اهمیتی ویژه داشت و برای انجام این آیین از یکدیگر پیشی می‌گرفتند. اردشیر آل عوض، محقق فرهنگ عامه در این باره می‌گوید: «روزداران در شب قدر هنگام خواندن دعای جوشن کبیر، نخ بلندی در دست می‌گرفتند و با خواندن هر بند از دعا، یک گره به نخ می‌زدند. سپس با جمع کردن نخ‌ها، طنابی درست می‌کردند و با آن، آدمکی را به‌دار می‌کشیدند و سپس آتش می‌زدند. این آدمک، نماد ابن ملجم مرادی، قاتل حضرت علی (ع) بود و مردم با بغض و بیزاری از او، آدمکش را آتش می‌زدند و سپس در کنار هم افطار می‌کردند. در این شب باید «کله پاچه» طبخ می‌کردند و این مراسم به کله پاچه‌خورون نیز معروف شده بود. در حقیقت، مردم شب ۲۷ ماه مبارک رمضان را شب بدرک واصل شدن ابن ملجم مرادی می‌دانستند و در این شب کنار هم شادای می‌کردند.» آل عوض درباره رسم زنانه دیگر در این شب می‌گوید: «علاوه بر این در دوره قاجار، برگزاری مراسم تعزیه زنانه در این شب بسیار مرسوم بود. به همین خاطر جامه‌های سرخ‌رنگ بر تن بانوی جوان نازیبایی می‌کردند و او را در نقش قطام معشوقه ابن ملجم می‌آراستند و قاصدی نیز پیایی از ابن ملجم برای وی پیغام می‌آورد. سرانجام سسر بریده ابن ملجم را که در پارچه‌ای پیچیده بود در برابر وی می‌گذاشتند و حاضران در مجلس به شادی می‌پرداختند. دیگر رسوم‌های رایج در این شب برپایی مراسم حنابندان بود. مردم حاجتمند با نیت برآورده شدن حاجات خود نذر می‌کردند تا در این شب میان دیگران حنا پخش کنند و خود نیز حنابندند.»

کشف سابقه بامیه و بامیه‌پزی

بامیه و زولبیا شیرینی‌های پر طرفدار سفره‌های افطار و پای ثابت مهمانی‌های ماه مبارک رمضان محسوب می‌شوند. در تهران قدیم این شیرینی خوش‌طعم فقط در ماه رمضان و با ظاهری متفاوت‌تر از آنچه امروزه می‌بینیم پخته و به فروش می‌رسید. بامیه و زولبیا مانند امروز در شهد غوطه‌ور نمی‌شد و شیره را در ظرفی جداگانه قرار می‌دادند تا هر کس بنا به ذائقه‌ای که دارد، شیرینی را در شهد بغلتاند و نوش جان کند. شکل زولبیا هم با آنچه امروزه می‌بینیم از نظر اندازه متفاوت بود. در کتاب «مستطاب آشپزی از سیر تا پياز» نوشته مرحوم نجف دریاپندری آمده است: «در تهران تا یکی دو دهه پیش «زولبیا» چیزی بود به اندازه نعلبکی به رنگ زرد روشن که چند تایی از آن را به رنگ عسلی سوخته و کاه‌گلی در می‌آوردند با میله‌هایی به کلفتی «مداد». او در ادامه آورده است: «غالب شدن زولبیای تبریزی بر زولبیای تهرانی امر طبیعی است اما از میان رفتن تنوع زولبیا در تهران مایه خوش‌وقتی نیست.»

اما این شیرینی خوش‌مزه چگونه پایش به تهران باز شد و در سفره افطاری‌ها جا خوش کرد؟ جعفر شهری، در کتاب تهران قدیم، می‌نویسد: «از تحولات دیگر ماه رمضان زولبیا و بامیه و گوش‌فیل و پشمک بود که فقط در همین ماه به بازار می‌آمد. چنانچه مظفرالدین‌شاه نیز گفته بود ماه رمضان هم نمی‌آید، بامیه سیری نوش جان کنیم.» نصرالله حدادی، تهران‌پژوه، این نقل قول را منتسب به ۳ پادشاه قاجار می‌داند و می‌گوید: «این جمله به فتحعلی‌شاه، ناصرالدین‌شاه و مظفرالدین‌شاه هم منتسب است. اگر این جمله را مظفرالدین‌شاه گفته باشد، ۱۲۷ سال، اگر به ناصرالدین‌شاه منتسب کنیم ۱۷۰ سال و چنانچه به فتحعلی‌شاه منتسب باشد، از ۲۰۰ سال پیش، بامیه جزو شیرینی‌های ماه رمضان بوده است.»

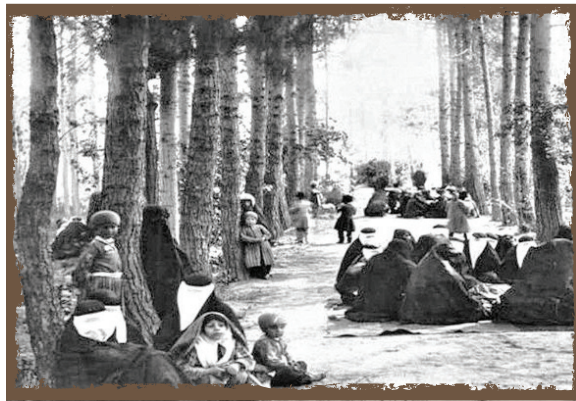
آداب رؤیت هلال ماه از تپه‌سرباز اوین و...

رویت هلال ماه مبارک رمضان و نیز رویت هلال ماه شوال و فرارسیدن عید سعید فطر در تهران قدیم ویژگی‌ها، شرایط و آداب و رسوم خاصی داشت. همایون عبدالرحیمی، محقق و نویسنده، می‌گوید: «تهرانی‌ها هنگام رویت هلال ماه شوال با آینه و ظرفی پر از آب به پشت‌بام خانه‌ها می‌رفتند تا هلال ماه را رویت کنند. همچنین اعتمادالسلطنه در روزنامه خاطرات خود از آداب ۱۴۵ سال پیش تهرانی‌ها هنگام رویت هلال ماه شوال و اعلام عید فطر آورده است: امروز یقیناً اول ماه بود. با وجود اینکه در دو، سه تقویم نوشته بودند که امروز عید است و تلگراف از تبریز، قم و قزوین رسید که هلال رویت شده است، باز شاه محض التفات به حاجی ملاعلی مجتهد تلگراف فرمودند که تکلیف چیست. حاجی مجتهد هم جواب عرض کرده بودند که باید در آفق تهران رویت شود و مردم آن وقت افطار کنند. من در خانه بودم و بعد از ناهار شاه به واسطه کسالت به خانه آمدم. چهار ساعت به غروب مانده صدای توپ شنیده شد. معلوم شد که حاجی میرزا حسن آشتیانی که از مجتهدین دیگر تهران است، هلال ماه را رویت و افطار کرده است.» این شواهد مکتوب نشان می‌دهد که در تهران قدیم دوران قاجار هم رویت ماه توسط علما انجام می‌شد؛ چه علمایی که در کربلا و نجف بودند و چه علمایی که در تهران حضور داشتند.»

در دوران قاجار، علمای تهران نیز برای رویت هلال ماه بر فراز بلندی‌ها می‌رفتند تا مردم را از رویت هلال ماه باخبر کنند. ارتفاعات تپه‌سرباز در محله اوین و محدوده شمیران، یکی از نقاطی بود که به‌عنوان محلی برای دیدن هلال ماه استفاده می‌شد. سیدمهدی اعرابی، شمیران‌پژوه و یکی از اهالی قدیمی اوین، در این باره می‌گوید: «تپه‌سرباز در ماه مبارک رمضان برای اهالی اوین اهمیت ویژه‌ای داشت، چراکه بلندی‌های این تپه به محلی برای رویت هلال ماه شوال تبدیل می‌شد و بزرگان و علمای اوین برای رویت ماه و اعلام عید فطر بر فراز این تپه می‌ایستادند.»

جعفر شهری در کتاب طهران قدیم درباره نحوه استهلال و رویت هلال ماه شوال در دوران قاجار می‌نویسد: «غروب شب اول ماه شوال هم از ساعت‌های پر جنب و جوش ماه رمضان به حساب می‌آمد که اگر ماه از ۳۰ کمتر بود و تقویم‌ها آن را ۲۹ روز گفته بودند از هنگام آفتاب زردی تا یک ساعت از شب رفته، روی بام‌ها و گل‌دسته‌ها و بلندی‌ها، سر به‌سوی جنوب غربی آسمان می‌کردند و به دنبال ماه می‌گشتند. این‌ماه دیدن نیز باید با مشاهده جماعت و چند عادل محل انجام گرفته باشد که باز این نیز از دو حالت خارج نمی‌توانست باشد که یا ماه را اجماع دیده، فردا را عید می‌گرفتند و یا اختلاف تقاویم و ابر و مه و بارندگی مانع رؤیت آن شده موکول به رسیدن خبر و تلگراف از کربلا و نجف می‌شد که سحر را باز برخاسته و نیت روزه می‌کردند و چنانچه خبری نرسیده بود... تلگراف به علمای اعلام اعصاب مقدسه کرده، استفسار و کسب تکلیف می‌کردند.»

روزه نزدیک است می‌باید کلوخ انداز کرد

خدا می‌خواستند گناهان شان را ببخشند. آن وقت تکه کلوخ را به نیت از بین رفتن اعمال ناپسند خود به زمین می‌زدند تا برای عبادت در روزهای ماه مبارک آماده شوند. جعفر شهری، پژوهشگر تاریخ تهران، نیز درباره جزئیات اجرای این رسم در تهران قدیم می‌نویسد: «مومنین طبقه اول و دوم تقریباً از زن و مرد کلوخ‌اندازان را اینطور برگزار می‌کردند که مردها از روی حساسی که می‌خواستند به پیشواز رمضان که از ۳ روز تا یک روز قبل از آن بود بروند، حمام رفته، سرها را تراشیده، ریش‌ها را تویی و محرابی و قبضه‌ای دور گیوه‌ای آرایش داده، حنایی‌ها حنا بسته، خضایی‌ها خضاب می‌گذاشتند و به قول خودشان دیگ و دیگ‌ور و ملاقه را سفید می‌کردند...»

میان اقشار مردم عمومیت داشت. همانطور که مومنان و متشرعان هم به این رسم تمایل داشتند و به تناسب اعتقادات و آداب محیط خانوادگی خود آن را برگزار می‌کردند.» رد پای رسم کلوخ‌اندازان را در یکی از اشعار صائب تبریزی هم می‌توان جست‌وجو کرد. او در این بیت آورده است: «روزه نزدیک است می‌باید کلوخ‌انداز کرد / زاهدان خشک را نردانه از سرباز کرد» رسم کلوخ‌اندازان اما یک تا ۳ روز پیش از آغاز ماه رمضان اجرا می‌شد. مردها ظاهر خود را تمیز و پاکیزه می‌کردند و همراه با اعضای خانواده به دل طبیعت می‌رفتند. غروب که از راه می‌رسید به سوی قبله می‌ایستادند، تکه کلوخی در دست می‌گرفتند و از

مردم تهران قدیم با اجرای رسم کهن «کلوخ‌اندازان» به استقبال ماه رمضان می‌رفتند. این رسم در بیشتر شهرهای کشور اجرا می‌شد و تهرانی‌ها هم در این بین مستثنا نبودند و چند روز مانده به ماه مبارک رمضان، برای شرکت در این مراسم قدیمی که در اشعار کهن ایران زمین ریشه داشت آماده می‌شدند. دیرینه می‌گوید: «سابقه اجرای رسم کلوخ‌اندازان در روزهای پیش از آغاز ماه مبارک رمضان را می‌توان در اشعار شعری نامدار جست‌وجو کرد. این رسم سراسر ایران را در بر می‌گرفت و تنها به تهران تعلق نداشت، اما در دوران پایتختی تهران، مردم این شهر، به اجرای رسم کلوخ‌اندازان اصرار داشتند. کلوخ‌اندازان

ماه روزه‌داری به روایت جهانگردان اروپایی

می‌گویند و ماه نهم سال در تقویم اسلامی است. در این ماه بود که به تصریح کتاب مقدس مسلمانان، قرآن بر حضرت محمد (ص) نازل شد. در این ماه که رمضان خوانده می‌شود، مردم همه در روز می‌خوابند و هنگام عصر بلند می‌شوند. هر روز غروب در مرکز شهر توپ می‌اندازند تا زمان افطار را خبر بدهند. مردم با شنیدن صدای توپ از خواب برمی‌خیزند و غذا می‌خورند و سپس به تلاوت قرآن و خواندن نماز می‌پردازند. در نیمه‌شب دوباره غذا می‌خورند و شب را به روز می‌رسانند و با مدین سپیده صبح دوباره می‌خوابند.» ژان شاردن، جهانگرد معروف فرانسوی، نیز در قسمتی از سفرنامه‌اش به اهمیت روزه‌داری میان پادشاهان صفوی اشاره دارد: «شاه برای آنکه در ماه رمضان تهران باشد سفر قزوین خود را لغو کرد.»

«ایرانیان عادت دارند که در ماه رمضان یکدیگر را مهمان کنند. پس از خوردن شام به شب‌نشینی می‌پردازند و با انواع تفریحات خود را سرگرم می‌کنند. اشخاصی که مایل به گرفتن روزه نباشند باید طوری رفتار کنند که کسی از عمل آنها آگاه نشود. البته چنین عملی هم به‌ندرت اتفاق می‌افتد. ملاها و سادات به قدری دقیق هستند که حتی آب دهان خود را هم فرو نمی‌برند. مثلاً مردی با دامن قباصورت خود را پوشانده بود تا مبادا پشه یا مگس در دهانش داخل شود و روزه‌اش را باطل نماید.» نوییوشی فورو کاوا، افسر ژاپنی که در دوره ناصرالدین شاه به تهران سفر کرد، در سفرنامه‌اش درباره حال و هوای ماه رمضان نوشته است: «از اعیاد دینی، عید پایان ماه رمضان است که آن را فصل روزه

یکی از مهم‌ترین ماه‌های عبادت و راز و نیاز با خدا در میان مسلمانان، به‌ویژه ایرانیان، ماه مبارک رمضان است؛ ماهی که در آن برای رسیدن به آرامش جسم و جان و بهره‌مندی از لطف و مرحمت بیکران الهی، مردم از بسیاری امور روزمره زندگی، از جمله خوردن و آشامیدن دست می‌کشند تا پادشاه شیرین خداوند در روز عید فطر بعد از ۳۰ روز عبادت نصیب‌شان شود. در این بین، آداب و آیین‌های روزه‌داری در تهران از نگاه و توجه جهانگردان خارجی دور نمانده و آنها که در این ایام به تهران سفر کرده بودند، اغلب از ویژگی‌های این ماه مبارک در نوشته‌های خود یاد کرده‌اند. هانری رنه دالمانی، تاریخ‌نگار فرانسوی، در سفرنامه خود به نام «از خراسان تا بختیاری» به آداب روزه‌داری و مهمان‌نوازی در ماه رمضان اشاره کرده و نوشته:

کامران میرزا در تکیه آقای حصار بوعلی

تخت پادشاهی در ساختمان تکیه آقا در محله حصار بوعلی شمیران - جنوب نیاوران امروزی - به دستور کامران میرزا نایب السلطنه، تعزیه خاص ماه رمضان بعد از ظهرها تا قبل از افطار برای احمدشاه و خانواده سلطنتی اجرا می‌شد.

اما چرا مراسم تعزیه برای خاندان سلطنتی در تکیه آقا برگزار می‌شد هم قصه جالبی دارد. کامران میرزا، یکی از پسران ناصرالدین شاه، علاقه و ارادت ویژه‌ای به امام حسن (ع) داشت. این شاهزاده قجری وقتی دید اهالی محله حصار بوعلی مراسم عزاداری امام حسین (ع) و عزاداری محرم و صفر را در آن برگزار می‌کنند، تکیه تازه‌ای در شمال این محله برای برگزاری مراسم عزاداری امام حسن (ع) راه‌اندازی کرد. از آنجا که اهالی این شاهزاده را آقا صدا می‌کردند نام تکیه تازه‌پا گرفته هم آقا شد. کامران میرزا این تکیه را برای برگزاری مراسم امام حسن (ع) وقف کرده بود. بالطبع یکی از آداب معروف ماه مبارک رمضان هم در آن روزگار مربوط به سالروز تولد این سلاله پاک خاندان عصمت و طهارت بود. به همین دلیل در این تکیه ایام ماه مبارک رمضان مراسم تعزیه اجرا می‌شد.

اجرای نمایش تعزیه یکی از برنامه‌های سرگرم‌کننده اهالی تهران قدیم در ماه مبارک رمضان بود که البته به نسبت ماه‌های محرم و صفر عمومیت کمتری داشت و اجراش مقطعی بود. به گفته علیرضا منانی، تهران پژوه، کهن‌ترین نسخه اجرای نمایش تعزیه به مناسبت ماه رمضان تقریباً به دوره کریم‌خان زند و قبل از سلسله قاجار می‌رسد. در آن دوران تعزیه‌هایی با موضوع شهادت حضرت علی (ع) و تولد امام حسن (ع) اجرا می‌شد. بعد از قدرت گرفتن سلسله قاجاریه و به سبب علاقه ناصرالدین شاه به اجرای مراسم تعزیه، موضوعات دیگری هم به داستان‌های تعزیه ماه رمضان اضافه شد، اما اجرای این نمایش‌ها دائمی و ثابت نبود و بستگی به حال و هوا و شرایط بانیا برگزاری تعزیه داشت؛ گاهی اوقات اگر کسی نداری یا خواسته قلبی داشت، برای خیرات و آمرزش رفتگانش اجرای نمایش تعزیه تدارک می‌دید. زمانی در بخش دیگر صحبت‌هایش به اجرای ثابت نمایش تعزیه ماه مبارک رمضان در اواخر دوره قاجارها اشاره می‌کند: «تقریباً تا پایان دوران سلطنت محمدعلی شاه عموماً اجرای نمایش تعزیه در ایام محرم و صفر انجام می‌شد. اما با نشست احمدشاه بر

ترنابازی در قهوه‌خانه‌ها تا سحر

اکنون «ترنابازی» برای تهرانی‌ها نامی غریب و یک بازی ناشناخته است. اما چند دهه پیش و روزگاری که قهوه‌خانه‌های تهران قدیم رونق داشت و پاتوق اصلی اهالی شهر بود، ترنابازی یکی از محبوب‌ترین بازی‌های مردم تهران به شمار می‌رفت. تهرانی‌ها به سیاق همدانی‌ها، مشهدی‌ها و برخی دیگر از شهرهای کشور، در شب‌های ماه مبارک رمضان تا سحر ترنابازی می‌کردند. در تهران یک قرن پیش که شب‌های ماه رمضان در مسجد جای سوزن‌انداختن نبود و گود زورخانه‌ها نیز با حضور پهلوانان نامی و برگزاری مراسم گل‌ریزان حال و هوای معنوی تری پیدا می‌کرد، قهوه‌خانه‌ها به پاتوق ترنابازان تبدیل می‌شد. ترنابازی اما یک سرگرمی معمولی نبود؛ به‌ویژه در ماه رمضان ترنابازی حال و هوای دیگری پیدا می‌کرد و ترنابازان در شب‌های ماه مبارک با داستان‌های پندآموز از شاهنامه و مرور سرگذشت انبیا و اهل بیت (ع) بیش از پیش گره می‌خورد.

می‌گویند ترنابازی چنان در میان اهالی تهران محبوب بود که روزگاری در بیش از ۳۰۰ قهوه‌خانه شهر اجرا می‌شد؛ از «باغچه علی جان» و قهوه‌خانه «باغ ایلچی»، تا

«پنجه‌باشی» زیر شمس‌العماره، «فراش‌باشی» بازارچه قوام‌الدوله، «فخرآباد» در دروازه شمیران و «حسن ناروند» در میدان شاه. ماه رمضان اما قهوه‌خانه‌های شلوغ تهران از جمله، خرابات احمد مورچه، قهوه‌خانه شعبون خان و... یکی از پاتوق‌های اصلی ترنابازان تهرانی بود. ترنابازی قوانین خاصی هم داشت. یک نفر کارگزار بازی می‌شد و از هر محله نیز چند نفر به‌عنوان نماینده در این بازی شرکت می‌کردند. هر محله یا هر گروه در ترنابازی یک بزرگ‌تر داشت، یکی مسئول پول خرج کردن و دیگری هم مسئول غزل خوانی بود که هر کدام به نوبت وارد بازی می‌شدند. شروع ترنابازی با حضور یک پیشکسوت انجام می‌شد که مسئولیت میدان‌داری را برعهده داشت. کمی بعد قاپ می‌انداختند و اگر کسی شاه می‌آورد، او میدان‌دار می‌شد و جمعیت حاضر در قهوه‌خانه به یاد شاه کربلا صلوات می‌فرستادند. سپس شاه، وزیر خود را انتخاب می‌کرد و وزیر نیز با شالی که به آن ترنا گفته می‌شد بازی را ادامه می‌داد. پایان هر دور هم با نفر غزل خوان گروه بود که باید غزلی از حافظ می‌خواند و بازی را به محله یا گروه دیگر واگذار می‌کرد.

نظافت با چوبک ضد میکروب

بسیاری از سنت‌های مختص ماه رمضان در تهران قدیم با گذشت زمان فراموش شده اما از حافظه تهران‌نشین‌های قدیم محو نشده است. نظافت و روب خانه‌ها و اماکن عمومی یکی از همین سنت‌هایی بود که از چند روز مانده به شروع ماه رمضان مردم را به تکاپوی انداخت.

استقبال از ماه رمضان در تهران قدیم آداب مخصوصی داشت و تکاپوی مردم برای روزه‌داری و مهمانی در ماه خدا چهره شهر را به کلی دگرگون می‌کرد. تهرانی‌ها مثل اهالی بسیاری از شهرهای دیگر بر این باور بودند که رمضان، ماه پرهیز از گناه و آلودگی است و طبق سنت دیرینه‌شان برای سلامت جسم و روح و پاکیزگی محیط می‌کوشیدند.

رسم بر این بود که چند روز قبل از شروع ماه رمضان، مردم به خصوص جوان‌ها در کنار خانه‌تکانی برای رفت و روب به کاروانسراها، تیمچه‌ها، بازارها، تکیه‌ها، مساجد و حسینیه‌ها می‌رفتند و حتی از نظافت حمام‌های عمومی غافل نبودند. در این میان عده‌ای از مردم نذر می‌کردند که به نظافت حمام‌ها پردازند و مسئولیت عوض کردن آب خزینه حمام‌ها را می‌پذیرفتند. قبل از برقراری سیستم لوله‌کشی آب در تهران، حمام‌های قدیمی خزینه داشتند و مردم با آب خزینه استحمام می‌کردند. یکی از سنت‌های رایج بین مردم تهران این بود که در فاصله چند روز مانده به شروع ماه رمضان به حمام‌های عمومی بروند و آب تازه وارد خزینه‌ها کنند تا از هرگونه آلودگی مبرا شود. همایون عبدالرحیمی، محقق و نویسنده در این باره می‌گوید: «در تهران قدیم به‌گونه‌ای از ماه رمضان استقبال می‌کردند که گویی بهار است و باید فرا رسیدن سال نو را جشن بگیرند. نظافت خانه‌ها و دکان‌ها دغدغه اصلی مردم بوده و مرد و زن در نظافت

مشارکت می‌کردند. زن‌ها و دخترها ابتدا فرش و اثاث خانه را در حیاط جمع می‌کردند و بعد از گردگیری اتاق‌ها، اثاث‌های تمیز شده را سر جای خودش قرار می‌دادند. مردها هم در کنار تهیه ما یحتاج ماه رمضان، به کسب و کارشان سر و سامان می‌دادند تا برای عبادت و راز و نیاز در این ماه خیال آسوده‌ای داشته باشند.»

شست و شوی لباس‌ها و پوشیدن لباس‌های نو و تمیز در ماه رمضان یکی دیگر از سنت‌های مردم تهران قدیم بوده که شباهت زیادی با آداب استقبال از عید نوروز داشته است. عبدالرحیمی می‌گوید: «رسم بود که مردم لباس‌های پشیمان را با چوبک که گیاهی سنتی بود و خاصیت ضد عفونی‌کننده داشت می‌شستند و ساعت‌ها در آفتاب پهن می‌کردند تا عاری از هرگونه آلودگی باشد. مردم لباس‌های تمیز را داخل صندوق‌ها می‌گذاشتند و از نخستین روز ماه رمضان بر تن می‌کردند.»

مشارکت می‌کردند. زن‌ها و دخترها ابتدا فرش و اثاث خانه را در حیاط جمع می‌کردند و بعد از گردگیری اتاق‌ها، اثاث‌های تمیز شده را سر جای خودش قرار می‌دادند. مردها هم در کنار تهیه ما یحتاج ماه رمضان، به کسب و کارشان سر و سامان می‌دادند تا برای عبادت و راز و نیاز در این ماه خیال آسوده‌ای داشته باشند.»

شست و شوی لباس‌ها و پوشیدن لباس‌های نو و تمیز در ماه رمضان